

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1908 decz. 2. d. u. 4 órákor. Tanácsülés.
" " 3. d. u. 4 órákor. Tejgazdasági bizottság ülése.
" " 4. d. u. 4^{1/2} órákor. Tenyészállatvásár-rendező bizottság ülése.
" " 4. d. u. 5 órákor. Az 1909. évi országos tenyészállatkiállítás rendező-bizottság ülése.
" " 5. d. e. 10 órákor. Igazgató-választmány ülése.
" " 9. d. e. 10 órákor. Mezőgazdasági kamarák ügyében tartandó értekezlet.

Gazdasági előadások a Köztelken.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a gyakorlati mezőgazdaság körébe vágó időszerű kérdések megbeszélése céljából az intelligens gazdák számára

gazdasági előadásokat rendez.

Az előadások ideje: 1908. év december hó 6., 7. és 8. napjai.

Az előadások helye: Az OMGE. székháza, Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Az előadásokat az OMGE. tagjai díjtalanul látogathatják.

Nem egyesületi tagok részvételi díja 2 kor. A gazdasági előadások programját lásd a „Köztelek” 91. és 92. számában.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tenyészállatvásár-rendező bizottságának

1908. évi december hó 4-én (pénteken) d. u. 4^{1/2} órákor Budapesten, az Egyesület székházában (IX., Köztelek-u. 8.) tartandó ülésére.

Tárgy:

A jövő évi tenyészállatvásárnak az 1909. évi június havában rendezendő országos tenyészállatkiállítás keretében való megtartása.

Prkner János s. k.,
elnök.

Meghívó

az 1909. évi országos tenyészállatkiállítás rendező-bizottságának

1908. évi december hó 4-én (pénteken) d. u. 5 órákor Budapesten, a OMGE. székházában (IX., Köztelek-u. 8.) tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A nagy rendező-bizottság megalakulása.
2. A földmivelésügyi miniszter leírata az OMGE.-hez a kiállítás rendezése és segélyezése tárgyában.
3. A kiállítás tervezetének és szabályzatának megvitatása.
4. A főtítkár előterjesztései és javaslatai.

Az Országos Tenyészállatkiállítás Rendező-bizottsága nevében:

Jeszenszky Pál s. k.,
főtítkár.

Szell Kálmán s. k.,
v. b. t. t., elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugyis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1908. évi december hó 5-én (szombaton) d. e. 10 órákor a „Köztelek” székházának (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) nagytermében tartandó

VII. rendes ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 91. számában.)

Felhívás.

Az egyesület alapszabályainak 50. §. értelmében „a szakosztályok tárgyalásaiban és működésében az igazgató-választmány által választott szakosztályi tagok, valamint az egyesület többi tagjai közül is azok, akik az egyik vagy másik szakosztályban való közreműködésre az illető szakosztály elnökénél a szakosztály megalakulása előtt vagy azt követően négy héten belül jelentkeznek; tanácskozási és szavazati joggal bírnak.”

A választott tagok mandátuma 3 évre terjed, míg a jelentkezett tagoké 1 évig tart. A múlt évben 3 év tartamára megválasztott tagok névjegyzéke az évkönyvben foglaltatik.

Tekintettel arra, hogy a múlt évben jelentkezett szakosztályi tagok csak újabb jelentkezés esetén gyakorolhatják szavazati jogukat az egyes szakosztályokban, ebből folyólag felkérem az egyesület azon t. tagjait, kik szakosztályaink valamelyikének (1. közigazdasági, 2. irodalmi és tanügyi, 3. földmivelési és növénytermesztési, 4. állattenyésztési és állategészségügyi, 5. mezőgazdasági, ipari, üzemi és műszaki szakosztály) tagjaivá lenni kívánnak, ebbeli szándékukat az illetékes szakosztály elnökénél (Budapest, Köztelek) bejelenteni sziveskedjenek.

Budapest, 1908 nov. 11.

Rubinek Gyula
igazgató.

Földmivelési és növénytermesztési szakosztály ülése.

(1908. november 27.)

Jelen voltak *Cserhádi Sándor* elnökiete alatt: *Benczur Elek*, *Csitáry Béla*, *Engel Henrik*, *Fend Károly*, *Foek Ferencz*, *Förster Lajos*, *Füredy Lajos*, *Horváth Lajos*, *Hermandinger Herman*, *Kalmár Károly*, *Kerpely Kálmán*, *Kodolányi Antal*, *Koppély Géza*, *Leveleki Armin*, *Lévy Jenő*, *Lévy Róbert*, *Löherer Andor*, *Magyar Kázmér*, *Mayer Pál*, *Mendl Jeromos*, *Meskó Pál*, *Molnár István* (rudinai), *Nagy György*,

MEGJELENT A
:: :: MAGYAR :: ::
MEZŐGAZDÁK
SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

TÉLI GAZDASÁGI ANYAG
baromfitenyésztési és háztartási cikkek
ÁRJEGYZÉKE.

Kívánatra bérmentve küldjük.

Popper György, Sass Béla, Spánitz Máttyás, Tóth Jenő dr., K. Fűrös Sándor, Wern Janos, Wehrmann Géza: a tisztviselőkar részéről Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Krolopp Hugó ipari szakosztályi titkár, Mutschenbacher Emil dr., Fabricius Endre és Kovácsy János segédtitkárok és Révész István kertészeti tanintézet tanár mint előadó.

Cserháti Sándor elnök üdvözlővén a megjelenteket, az ülést megnyitja és felkéri Révész István kertészeti tanintézet tanárt előadásának megtartására.

Révész István kertészeti tanintézet tanár előadásában azokkal a kérdésekkel óhajt foglalkozni, amelyek a kétségtelenül fennforgó és már sokszor és sok helyütt tárgyalt drágaságnak nem okait mutatják ki, hanem rámutatnak azokra a módokra, amelyekkel a drágaságellen védekezhetünk. A védekezési módokat két körülményben állapítja meg; nevezetesen az egyik az, hogy a természetet fokozzuk és iparkodjunk minél olcsóbban és minél többet természeteni, a másik pedig az, hogy az értékesítés terén egészen más módokat kövessünk, mint amilyenek manapság szokásban vannak. A természet fokozására nézve a kerti természet felé való törekvést tartja helyesnek, amennyiben ily módon a terményeket olcsóbbakká tehetjük. A kerti természetnek pedig éppen azon ágát nem méltányoljuk eléggé, amely tulajdonképpen a legszükségesebb volna, nevezetesen a zöldségtermesztést. A zöldségtermesztés nálunk igen sok okból felkarolva nincs. Nincs pedig legfőképpen azért, mert nem értenek hozzá. A mi népünk között nagyon kevesen vannak olyanok, akik a zöldségtermesztéshez értenek, nem azért, mintha nem tudnák megnevelni azt a növényt, hanem, mert nincsenek tisztában a természet jövedelmezőségével, tehát elhanyagolják azt. Hogy pedig a zöldségtermesztés jövedelmező, azt láthatjuk a boltok is, hogy hazánkat elárasztják a bolgár kerteszek, akiknek tömeges inváziója most már rendkívül veszélyes ránk nézve, mert ezek a bolgár kerteszek sajátos természetű módjukkal egészen tönkre fogják tenni hazai kerteszetünket. Ez a természetű mód korántsem igényel valami különös tudást és éppen nem olyan, amelyet követni ne lehetne. Különösen két dolog az, amelylyel a bolgárok bennünket legyőznek és amely az ő természetüket felette jövedelmezővé teszi. Az egyik az öntözés, a másik az értékesítés. A bolgár t. i. bőven öntöz. Ezzel a bő öntözéssel terményeit mezduplicálja, természetét pedig biztossá teszi. Azonkívül a bő öntözés és trágyázás következtében a növények a betegségeknek sokkal inkább ellenállanak, mint a mi kerteszkedésünk mellett. Igaz, hogy éppen azért a terményük meg nem felelő. A bolgárok terményeinek az az íze és zamata, amely a mi zöldségféléinknek megvan, nincs meg, mert a termények felduzzadt sejtűek, azaz iz és zamata, amelyet a növény magába venni képes, nagy vízmennyiségben van feloldva. Másik előnye a bolgárkertésznek a miénk felett az értékesítési viszonyokban van. A bolgár kerteszek mindig az eladási hely közvetlen közelé-

ben természetnek. Azt a terménymennyiséget, amelyet ők egyszer kocsiira raktak, egészen az értékesítési helyig többet átrakni nem kell.

Ezzel kapcsolatban felemlíti szülő a vásárcsarnokok hibáit is. Éppen most van folyamatban az a kérdés, hogy a vásárcsarnokokat ki kell bővíteni. Szülő szerint nem a vásárcsarnokok kibővítése kívánatos, hanem az, hogy a város több helyén építsünk vásárcsarnokokot, olyan helyeken, ahol a vasut épp úgy beviszi sineken a terményeket, mint a mostani vásárcsarnokokban, pl. a lippóvárosi pályaudvaron, vagy a józsefvárosi pályaudvaron. Ha több helyen épülnének vásárcsarnokok, a természet és viszonylatok nem verődnének úgy össze és ennélfogva sokkal egészségesebb árulakulás volna elérhető.

Hogy tehát intenzívebb termelést folytathassunk, vízre és különösen trágyára van szükségünk. A technika előrehaladása folytán azonban a termelés körében is mindinkább tért hódítanak a gépek az élőállattartás csökken. Ennek következtében a trágyakészlet folytonosan apad, míg ezzel szemben a termelés fokozódik. Éppen azért nem tudja eléggé ajánlani szülő, hogy azt a trágyakészletet, amely itt a fővárosban mutatkozik, ragadjuk meg és használjuk fel a termelés körében. Ez a trágya pedig a szemétrágya. Ennek alkalmazása Budapest határában, de több vidéki városnál is tilos, mert az orvosok azt állítják, hogy annak alkalmazása által a ragályos betegségek terjednek. A szemétrágyában nincsenek meg azok a létfeltételek, amelyek mellett ezek a ragályos betegségeket terjesztő baktériumok szaporodhatnak, tehát pár pillanat alatt elpusztulnak benne. Legjobban bizonyítja ezt az a körülmény, hogy azok a munkások, akik a Cséry-féle telepen ugyiszólván nyakig vannak a szemétben, járványos betegségben még soha meg nem betegedtek, amint ezt maguk ezek az emberek mondják. Semmi értelme nincs tehát annak, hogy a házi szemét felhasználása termelési célokra betiltassék.

A házi szemetet azonban abban az állapotában, amint kihordásra kerül, trágyázási célokra felhasználni igen bajos, mert igen sok üveg, fém- és cserépdarab van benne. Ennélfogva tanácsos volna, ha a hatóság elrendelné, hogy az összetört cserép, üveg és fém ne kerüljön a lakóházaknál a rendes szemetesládába, hanem külön ládába dobáltassék, ahonnan esetleg külön is értékesíthető volna. A szemét felhasználásával azonban nemcsak ezt az egyoldalt hasznosíthatnánk el, hanem a szemét célszerűen felhasználható volna arra is, hogy vele olyan területek, melyeken a mai építési rendszabályok szerint építeni nem lehet, feltöltsenek. Mikor tehát azt látjuk, hogy mily sok tekintetben használható fel üdvösen a házi szemét, a főváros mégis azt tanulmányozza, hogy ne állíson-e fel égető-kemencét, ahol ezt a hasznos anyagot, amelylyel az élelmezést nagy mértékben lehet olcsóbbá tenni, tönkretegye. Ha ezt a főváros megteszi, sok százezer koronával járul hozzá a termelés megdrágításához, azonkívül tetemes mértékben megfertőznék Budának mai tiszta leve-

güjét. Éppen ezért indítványozza szülő, hogy keresse meg a szakosztály a fővárosi hatóságot aziránt, hogy ezt a szemetet ne égesse el, hanem az említett módon hordassa azt a termőföldre és fordítsa mélyebb fekvésű telkek feltöltésére.

Mivel ritkán fordul elő az, hogy valamely természetnek minden terményből legyen egy egész kocsiakománya, kívánatos, hogy a főváros megengedje, hogy egy kocsi többféle terményt szabadon a főváros belterületére hozni, hogy azok közvetlen a kocsirol eladhatók legyenek, mert éppen ezen illó hatósági intézkedés miatt módfelett megdrágulnak az élelmiszerek. Ez a közvetlen eladás azonban csak úgy történhetik meg, ha a termények megvizsgálása nemcsak a vásárcsarnokokban történik, hanem mindjárt a belépő vámoknál.

Láthattuk tehát, hogy az intenzív termelésnek ideje elérkezett. A termelés körében használjuk fel mindazon tényezőket, amelyekkel a terményeket olcsóbbakká tehetjük és iparkodjunk azon, hogy lehetőleg kevés költséggel használjuk fel azokat a természet által nyújtott adományokat amelyek, mint önként nyújtott adományok állanak rendelkezésünkre. Ha ezt teszünk, ezáltal gazdagságunkat alapítjuk meg, már pedig akié a vagyon, azé a hatalom és akié a hatalom, azé az ország.

Cserháti Sándor elnök a szakosztály nevében köszönetét fejezi ki előadónak s felkéri a szakosztály tagjait, hogy az elmondottakra nézve tegyék meg észrevételeiket.

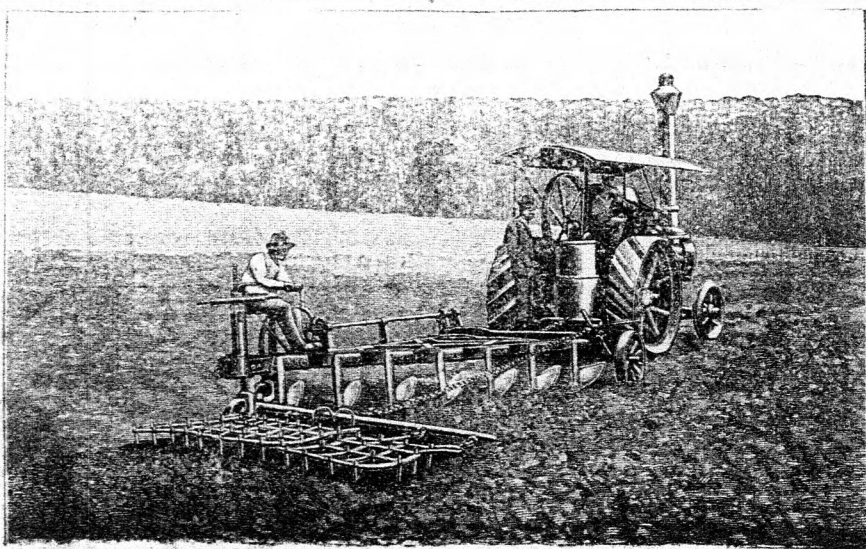
Molnár István miniszteri tanácsos kijelenti, hogy a földművelésügyi miniszterium a bolgár kertésznek Magyarországon való meghonosítása érdekében már eddig is mindent megtett és ismerteli a miniszteriumnak ez irányban eddig tett intézkedéseit. A határozati javaslatot elfogadja, csupán a mintakertgazdaságok létesítésére vonatkozó részt kívánja mellőzni, mert ismerve népünk gondolkodási módját, ezeknek az állami mintakertgazdaságoknak létesítését nem ajánlja, mert erre okvetlenül reáíratna az állam.

Cserháti Sándor elnök azt hiszi, hogy ha mi a bolgár-rendszerű termelés meghonosítását kérjük a földművelésügyi minisztertől, akkor nyílt kaput döngölnék, mert ezt — mint Molnár miniszteri tanácsostól hallottuk — önmagától ugyanis megteszi a miniszter. Egyébként nem kíván prejudikálni a szakosztály határozatának.

Révész István előadó figyelmébe ajánlja a szakosztálynak, hogy határozati javaslatában nem a szó szoros értelmében vett mintakertgazdaságokat értette, hanem olyanokat, amelyek a legintenzívebb kultúrával természetnek.

Müller Ottó felszólalása után, aki hozzájárult a határozati javaslatához,

Kodolányi Antal azzal kívánja kibővíteni a javaslatot, hogy valamiképpen törekedjünk arra, hogy a falusi tanítók minden héten egy-néhány délután gyakorlatilag mutassák be a gyermekeknek a zöldségtermesztést és foglalkoztassák a gyermekeket a zöldségtermesztéssel. Ezzel talán idővel a nép körében is megkedveltetik a kertészetet.

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Lévy Róbert utal arra a nehézségre, amelyet a szemétnék házi szétválogatása okozna. A szemétfeldolgozás decentralizálását nem tartja helyesnek, legfőképpen azért mert az a centrális kezeléssel drágább és mégsem előnyösebb. Ami a szemétnék elégetését illeti, azt a szemétrágyával az utolsó években végzett rendkívül eredményes kísérletek után igen nagy közgazdasági hátránynak tartaná szóló, miért is igen helyesnek találja a szakosztálynak ez ellen tiltakozó feliratát.

Jeszenszky Pál tökéletesen osztja előtte felszólító véleményét, mert ha a főváros tanácsa a házi szemétnék elégetésének kérdésével foglalkozik, akkor természetesen, hogy nekünk állást kell foglalnunk az ellen. Ami a trágyatelepek decentralizálását illeti, ez közegészségügyi szempontból is teljesen kizárt dolog. A szemétnék a lakóházaknál való szortírozása pedig gyakorlatilag keresztülvihetetlen.

Koppély Géza azt javasolja, hogy az élelmiszerek egészségügyi megvizsgálása ne csak a belépő vámoknál, hanem a vásárcsarnokokban is eszközöltessék, mert ha az csak a belépő vámoknál történne és a vásárcsarnokokban nem, ez igen veszedelmes volna.

Jeszenszky Pál a határozati javaslatnak termőföldövek hagyására vonatkozó részét kivihetetlennek tartja, mert telekár dolgában megszámlálhatatlan milliókat kíván, másrészt pedig közlekedési szempontokból is lehetetlennek tartja, mert lakatlan városrészeket keresztül közlekedést, világítást stb. kellene csinálni. Azt hiszi tehát, hogy ebben a formában a javaslat el nem fogadható.

Cserháti Sándor elnök inkább teljesíthetőnek találja, ha a fővárostól azt kérjük, hogy a budapesti szennyvizet ne a Dunába öntessék, hanem távolabb fekvő homokos földek elárasztására használják fel.

A szakosztály az előadó által tett javaslatokat Kodolányi Antal és Cserháti Sándor módosításaival s a bolgár alattvalókra vonatkozó rész kihagyásával fogadta el, a házi szemétnék vonatkozó javaslatból pedig csupán azt a részt fogadta el, amely a szemétnék elégetése ellen tiltakozó felirat intézését javasolja a főváros tanácsához.

Ezzel az ülés véget ért.

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közgyűlése.

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetnek Paikert Alajos által első ízben felvetett s az amerikai Lubin Dávid által felkarolt eszméje az olasz király igazán királyi bőkezűsége és ritka szívós érdeklődése folytán végre testet öltött.

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet immár nemcsak papíron létezik az államok által kötött konvenczióban, hanem saját palotájában, felszerelve mindazon anyagi eszközökkel, amelyek sikeres működéséhez szükségesek.

F. évi november hó 26-án volt egybehívva — az érdekelt kormányok jóváhagyásával — az intézet első alakuló közgyűlése. Az alakulás azonban itt csak annyit jelentett, hogy a közgyűlés volt hivatott megállapítani saját ügyrendjét s tudomásul venni az intézetnek az

állandó bizottság által már megállapított szervezetét. A költségvetés és a jövő közgyűlés idejének megállapítása már nem az alakulás, hanem a rendes működés kifolyása.

Sajnos, az első közgyűlés nem valami biztató körülmények között folyt le. Már magában véve az a körülmény, hogy a kormánykiküldöttek a közgyűlés anyagát illetőleg a legutolsó pillanatig tájékozatlanok maradtak, mutatja, hogy az intézmény a kellő vezetést még erősen nélkülözi.

A legnagyobb meglepetés azonban akkor várt a kiküldöttekre, amikor megtudták, hogy az ünnepélyes megnyitó ülés a kitűzött napon — november hó 26-án — egyáltalán nem is lesz megtartva. Már az előző napon puhatolódzott a nála tisztelgő kiküldötteknél az állandó bizottság elnöke: Faina gróf, hogy a megnyitó ülésnek csütörtökre vasárnapra való halasztásához mit szólnának, amit az a körülmény tesz szükségessé, mert Tittoni, az olasz külügyminiszter a közgyűlésen való megjelenésben a parlamenti tárgyalások miatt akadályozva van.

Már ez az előzetes puhatolódzás is kellemetlenül érintette a kiküldötteket s elég erélyes hangon is tiltakoztak az elhalasztás ellen, igen okosan azzal érvelve, hogy bármennyire is nagyrabecsülik Tittoni ur személyét, de tanácskozásait nélküle is megkezdhetőknek vélik.

Az elnök önhatalmu intézkedéssel azonban mégis megátolta a közgyűlésnek csütörtökön, azaz november hó 26-án való megtartását, hanem ehelyett aznap d. u. 3 óra tára hívta meg a kiküldötteket az intézet helyiségeibe. Ez alkalommal barátságos megbeszélés tárgyát képezte azután, hogy mi történjen a jövőre nézve.

Az eléggé erélyes felszólalások kapcsán megállapodás történt azután arra nézve, hogy pénteken d. e. 10 órakor megkezdje a közgyűlés hivatalos működését s az ünnepélyes megnyitást Tittoni ur jelenlétében vasárnap fog megtörténni.

Erre a megállapodásra tette Thill államtanácsos, a német kormány kiküldötte, azt a találó nyilatkozatot, hogy ő már sok nemzeti és nemzetközi ülésen vett részt, de még olyanon soha, amelyet azután nyitnak meg ünnepélyesen, miután feladatát befejezte volna.

Persze, ha ezt egy falusi gazdakör tenné meg, hogy az előre kitűzött közgyűlést a következő nap tartaná meg, annak határozatait a kormány megsemmisítené, de egy nemzetközi intézménynél ugyilátszik más szempontok irányadók.

S épp ezen más szempontok azok, amelyek tulságos előtérbe toulásától féltettük ez intézmény sorsát s aggodalmaskodtunk afelett, hogy az kifejezetten mint állami intézmény alakíttassék meg.

A mi kiküldötteink ezt az álláspontot is képviselték az intézmény szervezésének megbeszélésekor, de álláspontukkal kisebbségben maradtak.

Már maga a közgyűlés elhalasztása politikai szempontokból történt s ugyancsak ily jelenségek voltak más irányban is észlelhetők, mert jóformán minden alárendelt kérdés elbírálásánál, elintézésénél nem a czélszerűség, de első-

sorban nemzetközi politikai szempontok érvényesültek, illetve igyekeztek érvényesülni.

S ez mindaddig így is lesz, amíg e kizárólag mezőgazdasági intézményben nem kizárólag szakemberek foglalnak helyet, hanem a magas politika intézői: a nagykövetelek és konzulok. Hogy a közgyűlésen a kiküldöttek között helyfoglalnak az érdekelt államok helyi képviselői, azt helyeseljük, az csak emeli az intézmény súlyát és tekintélyét, de hogy a résztvevő 48 állam közül a tulajdonképpeni munkát végző állandó bizottságba csak 18 küldött ki többé-kevésbé szakembert, míg 30 nagykövetet és konzult, az semmiképp sem szolgálhat az intézmény előnyére.

A legközelebbi feladata tehát az intézménynek az kell hogy legyen, hogy az állandó kiküldöttek saját országuk elsőrangú szakemberei sorából kerüljenek ki. Ez irányban Magyarország jó példával járt elő, mert Miklós Ödön személyében oly egyént küldött ki, aki szak tudásával nemcsak első helyen áll az összes állandó kiküldöttek között, hanem aki e szak tudását a nagyközönség érdekében a magyar név nem kis dicsőségére kellőleg érvényesíteni is tudja. Hol a nyílt színen, hol a színtalpak mögött befolyását érvényesíteni tudja, aszerint, amint azt az ügy érdeke kívánja. Szónoki képessége pedig határozottan uralja a helyzetet s míg a francziák felszólalása is nélkülözött minden szónoki hatást, addig a legteljesebb mértékben élvezte ezt Miklós Ödön felszólalásaiban.

A vezetés hiánya igazában azonban csak a közgyűlésen tünt ki.

A közgyűlés tárgysorozata és anyaga csütörtök délután lett kiosztva s így a legjobb jóakarat mellett sem volt lehetséges — a bő anyag halmazra való tekintettel — az előterjesztések lényegéről és formájáról fogalmat szerzeni.

Igy történhetett meg azután, hogy a pénteken délelőtt 10 órakor *Barrière* francia nagykövet mint doyen által megnyitott s az elnökké választott, de jelen nem lévő *Tittoni* nevében tovább vezetett közgyűlés olyan vitába kezdett, amely tulajdonképp hatáskörén kívül esett.

A közgyűlés tárgysorozata ugyanis ez volt:

1. Elnök és két alelnök választása.
2. A közgyűlés ügyrendje.
3. Az intézet szervezete:
 - a) az iroda,
 - b) az alkalmazottak ügyrendje.
4. Vagyon helyzet az 1908. év végén.
5. Az 1909. évi költségvetés.
6. A második közgyűlés határnapjának megállapítása.

Tittoninak elnökké és Fischer kanadai földmívelésügyi miniszternek s Jermoloff orosz volt földmívelési miniszternek alelnökké való választásával az ügyrend megállapítása került sorra. Miután azonban a közgyűlés ügyrendjével kapcsolatban az állandó bizottság ügyrendje is ki lett nyomtatva, e felett is vita keletkezett s csak a délután folyamán tudódott ki, hogy ahhoz a közgyűlésnek hozzászólási joga sincs.

Ugyanez az eset az iroda szervezete és az alkalmazottak ügyrendjével is, mert a közgyűlés csak a legmagasabb felhasználható összeget szabja meg s annak keretén belül szabadon szabja meg költségeit az állandó bizottság.

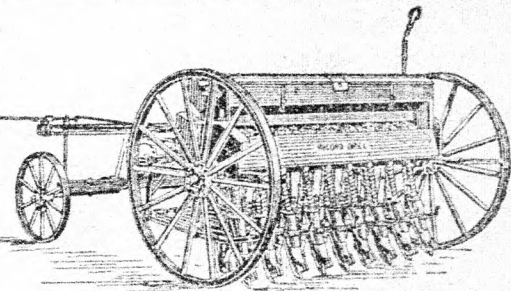
Rekord Drill

a legjobb páros sorú vetőgép.

Losonczy gyártmány! Losonczy gyártmány!

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KORUT 32. SZÁM.

Az első közgyűlésnek tehát csakis saját, az állandó bizottság által 13 szakaszban kidolgozott ügyrendjét volt feladata megállapítani s a költségek legmagasabb határait s az állandó bizottság részletes előterjesztéseit, melyek egy részletes költségvetést is tartalmaztak, csak tájékoztatóul vehette arra, hogy mily összeget szavazzon meg az összes kiadásokra.

Egyszóval itt csakugyan csak egy ünnepélyes megnyitásról lehetett szó s csak a legközelebbi közgyűlések feladata lehet, hogy érdemleges munkát végezzen.

Ez az érdemleges munka pedig abban fog állani, az előterjesztett s elfogadott ügyrend szerint, hogy a közgyűlés bizottságokra oszolva fogja tárgyalni azokat a szakkérdéseket, amelyek az állandó bizottság előkészítette s kormányok jóváhagyásával a közgyűlés elé terjesztett. Ez tehát egy kongresszus szerű működés lesz, amely minden évben összeülne Rómában.

Nagy baj persze, hogy a közgyűlés napirendjét a kormányok közös hozzájárulással állapítják meg. Tudjuk, hogy az ily nemzetközi hozzájárulás 48 állam részéről mennyi időt igényel. Már csak ha tisztán a jóváhagyás postai elintézését vesszük, legkevesebb négy hónap kell csak a tárgysorozat jóváhagyásához. Csak akkor foghat az állandó bizottság a kérdés előkészítéséhez.

Hogy az állami jelleg ólomsúlyival nehezedik az intézményre, az kétségtelen s hogy ezen segíteni a legközelebbi jövő legsürgősebb feladata, az is bizonyos. Egyelőre csak hagyjuk eviczkéni az intézményt, amíg az illetékes körök maguk reá nem jönnek a mi álláspontunk helyességére.

Legsürgősebb feladat azonban a szükséges személynél alkalmazása. Enélkül állandó lesz a fejtelenség, mint az alakuló közgyűlésen.

A vezető és dolgozó egyének megválasztása azonban nem egyszerű dolog. A nyelv ismeretén kívül a reátermetség és a vállalkozási kedv is szükséges hozzá. Mert nagy elhatározás kell ahhoz, hogy valaki idegen nemzetbeli Rómába menjen állandóan lakni, feladva teljesen hazai összeköttetéseit.

A vezető személynél munkáját felette meg fogná könnyíteni, ha az intézetnek egyes nemzetek állandó kiküldöttei részére fenntartott helyiségekben munkaképes szakemberek fognak ülni, akik saját országuk mezőgazdasági intézményeit, államiakat, társadalmiakat a nemzetközi központtal állandó összeköttetésben tudják tartani, akik az intézet működésének sikerét közvetlen szakszerű működésükkel előmozdítani képesek.

Az intézetnek, ha összes erőforrásait igénybe veszi, évenként egy millió korona áll rendelkezésére. Mindenesetre egy oly összeg, amelylyel eredményeket lehetne felmutatni. Hogy mennyiben sikerül ez, azt a jövő fogja megmutatni. Egy-két évet hagyjunk a szervezkedésre. Azután látni fogjuk a hibákat s közös jóakarattal kiküszöbölve azokat, az új intézmény csakugyan azzá válik majd, aminek nagylelkű alapítója, az olasz király szánta, a világ mezőgazdaságának központja, amely a mezőgazdaság terén a világ minden részén szerzett gyakorlati és tudományos tapasztalatokat összegyűjti, megrostálja és közrebocsajtja egy hozzáférhető nyelven: a franczián.

Hogy egy ily okosan vezetett intézmény nyomán mérhetetlen haszon fakad s hogy a mezőgazdaság világszerte az emberiség általános boldogulásának nagy előnyére óriási arányokban fog fejlődni, azt kétségbe vonni nem lehet.

Mi magyarok a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet mint ilyen intézménynek megalakulását csak örömmel üdvözölhetjük, de hogy mielőbb betölthesse nagy hivatását, a jóindulatu bírálattól nem fogunk tartózkodni.

R. Gy.

Visszhang Keglevich Gábor gróf levelére.

Örömmel üdvözölöm a nemes gróft, hogy a gazdasági érdekképviselet törvényes szervezése kérdésében megindította a finaléhoz a hangolást. Amire valóban nagy szükség is van, hogy a 9-iki értekezleten ezen már meglehetősen túl legyünk s tűrhető összhangban tudjuk a földmivelésügyi miniszter előzékenysége és helyes érteke által mar előzetesen is bírálatunk alá bocsátott törvényjavaslatot megvitatni s a gazdatársadalom óhajait és felfogását lehetőleg egyhangu megállapításban tudjuk az érdekeinkért buzgó kormányfőre elé juttatni.

Mert semmiképpen sem állhat érdekkünkben, hogy mi a többek által (ismerjük el nem egészen indokolatlanul) kiereszközt újabb értekezleten éles fegyverekkel jelenjünk meg, azzal az elhatározással, hogy élünk vagy halunk, de a saját álláspontunktól nem tágitunk. Bármennyire erős legyen is meggyőződésünk, nem szabad magunkat csatározhatatlannak tartani. Hiszen tapasztalhattuk, tudhatjuk, hogy a legnagyobb, legáltalánosabb igazságokra is hányszor ráhazudtolt már az élet.

Erdekeink közösek, önös érdekek ma még itt közbe nem játszhatnak. Felfogásunk kölcsönös méltánylása és higgadt megvitatása reményem meg is fogják teremteni az annyira óhajtott összhangot.

De ennek előkészítésére, szerintem, igen helyes, ha már előzetesen is hozzászólunk a kérdéshez, illetve az előadói javaslatához, amint azt Keglevich gróf is teszi.

Amit ő a kamarai rendszernek a végéig ható szerves kifejtéséről mond, különösen, hogy ez csakis úgy lehet életképes, ha a periferiakon is meglesznek a kellő szervei, föltétlenül aláírom. S mi a Honvármegyei Gazdasági Egyesület magunk is ebben a szellemben tettük meg módosítási javaslatainkat s ha egyelőre nem is oly végső következetességgel, mint Keglevich, de mégis azzal a gondolattal, hogy a helyi érdekeltségnek föltétlenül helyi szervekre van szüksége.

Mert mi, mikor a kerületi kamarai rendszer megyei szervéül a gazdasági egyesületeket, illetve ahol ilyen nem volna, vagy nem vállalkoznék rá, a törvényhatósági mezőgazdasági bizottságokat tartjuk bekapcsolandóknak, ugyanazon felfogásnak adunk kifejezést s tettük ezt azzal a szándékkal, hogy ez alapon aztán a szervei kialakulás a szükség szerint továbbfejlesztessék.

Készséggel elismerem, hogy az ő álláspontja radikálisabb s szívesen hozzájárulok s tudom, egyetemen is hozzájárul, hogy a községi vég-szervek kialakítására már magában e törvényben legyen intézkedés.

Ami a közvetlen vagy közvetett választási rendszert illeti, ott sem zárkózom el a meggyőzetés elől.

Elvi tekintetben csak két dolog van, amihez szigoruan ragaszkodnám: a kényszerű társulás és a mi felfogásunk szerinti kerületi kamarai rendszer elve.

A kényszerű társulás, mert tett tapasztalataim alapján önkéntes társulással a gazdákat egy alomba terelni, egy életképes, hatékony egyetemes szervezetté alakítani lehetetlen.

A konglomerátum csakis az óriási felső nyomás alatt képes közzé tömörülni; de az

egyes nagyobb kavicsok még így is megtartják alakjukat.

Nohát a gazdák is ily konglomerátumok csupán, akik csak a „ki-ki magának” elve szerint szeretnének élni s meggyőződésük szerint csakis felsőbb erős nyomásra fog sikerülni őket leg-alább némileg összetartó tömeggé alakítani.

De még e nyomásnak is nem elég, hogy egyszerűen külső szükség legyen, egyedül a törvény hosszú ideig tartó erejének fog talán sikerülni az átalakítás. Avagy nem elég nyomás lehetett volna a tömörülésre a mult években fellépett rosszindulatu cseléd- és munkásmozgalom? S mit tapasztaltunk?

Megpróbáltuk a gazdaközöniséget szervezni. Éppen oly teljesen kiépített szervezettel, amilyet Keglevich gróf ma ajánl a kamarai rendszerben.

Minden községben kellett volna lenni egy gazdaszövetségnek. Járásonként ezek elnökei képezték volna a járási gazdaszövetséget. A járási elnökök a gazdasági egylettel a megyeit s ezek pedig a GEOSz-ben tetőződtek volna be.

Mindenki belátta, hogy valamit tenni kell. Jobbat ennél — legalább nálunk — nem tudtak ajánlani. Helyeselték, elfogadták. S mi lett az eredménye? Alig 3—4 községben alakult meg a gazdaszövetség s természetesen az is mielőbb feloszlott. Mert hát, ha egy fának csak egy-két levele hajt ki s a többi nem, azoknak is mielőbb el kell száradniuk.

S ilyen tapasztalatokat, azt hiszem, nemcsak a mi érczhegyeink nyulványai mentén tehetni.

S vajjon a gazdasági egyesületek élete milyen tapasztalatokat nyújt? Ahol az elnök és a titkár dolgozik, ott csak történik valami, zörög a kocsi, kivált ha elég ügyesek egy-egy jobb-indulatu csikót kipányvázni a ménesből, aki aztán huz is nekik a hámban. De máskülönb a tagok azt hiszik, hogyha a tagdíjat megfizették, már eleget tettek társadalmi állásuknak. Mert hát sokan ezt még ma is csak olyan társadalmi tehernek tekintik.

De egymás között szincerizálva sem szükséges ezt bővebben feszegetni. Ennyit is csak azért emlittem, hogy a kényszerű társulás szükségét igazoljam s rámutassak, hogy a mi hires autonómikus érzésünk mellett mennyire szükséges egy kis jóindulatu felső nyomás s oly hivatalos szervezet, amely kellő számú gyakorlati szakemberekkel és fizetett alkalmazottakkal ellátva, az autonóm tagok keleti indolenciájára daczára is valamit mégis csak dolgozik.

Sokan félnek, hogy a kerületi kamarai rendszer merő bürokratizmussá fog kifejlődni. (Valljuk meg, hogy még ez is jobb lenne talán egyelőre, mint éppen semmi szervezet.) Ez ellen azonban azt hiszem kellő biztosítékot fog nyújtani, hogy a kamarák a megyéken kívül állván, az egyes megyei szervek részéről sokkal erősebb ellenőrzésnek lesznek kitéve s másrészt ezek útján az eleven élettel is összefüggésben maradva, vérük még sem fog annyira elsűrűsödhetni.

A kerületi rendszer hive vagyok, mert szükségesnek tartom, hogy a gazdasági társadalom szervezetében egy nagy, a központin kívül decentralizáltabb, de a megyeinél erősebb vidéki góczok is képződjenek. Idegduczok, amelyek egy-egy nagyobb vidék érdekeit szolgálják. A szomszédos rokon vidékek szükséges érintkezését fejlesztik és fenntartják. Nagyobb erejükkel és tekintélyükkel úgy kifelé, mint befelé eredményesebben működhetnek.

Emellett azonban én is föltétlenül szükségesnek tartom éppen úgy, mint Keglevich gróf, hogy a kamarák ne csak a közös kalap alá fogott megyék bokrétaí legyenek, de oly előorganiz-

VILLAMOS ERŐÁTVITEL, VILÁGITÁS, CSILLÁROK.

Tervez és épít 1876 óta.

DECKERT és HOMOLKA

ELEKTROTECHNIKAI GYAR

BUDAPEST.

Tervez és épít 1876 óta.

Több mint ezer berendezés üzemben.

954b

Kérjen referencziajegyzéket.

mus fejei, melyben az életerőt vivő erek s a hatást és visszahatást, a külső benyomásokat és az akaratot szállító idegek hálózata a test legvégső határait is szervesen legyen kifejezve. Amit szerintem a Hontvarmegyei Gazdasági Egyesület módosításaival a törvényjavaslat-tervezet alapján, egészen a Keglevich gróf javaslatáig is el lehet érni. S így, míg a kerületi nagyobb kamarai rendszer előnyeit is élvezhetjük, a helyi érdekeltségek is érvényesíthetik saját külön érdekeiket és a maguk ügyeit maguk intézhetik, — ha akarják, — de ha nem is, mégis lesznek szervek, akik a többiek helyett dolgoznak. (Majdnem azt mondtam: mert hát ez kell a magyarnak! Szerv, akit helyettük a munkát végzi. Szerv, akit szidhatnak, ha a dolgok nem a kedvük szerint folynak.)

No de nem akarom ily keserű szemrehányással fejezni be soraimat annál inkább, mert én komolyan bízom benne, hogy a gazdasági érdekvégséget illetően kialakulásával az autonómiai érdek felpozíciójára is okvetlen meg lesz a jótékony hatása.

Nincs itt a helye és ideje, hogy részletesebben is foglalkozzam e kérdéssel, csak visszhangot akartam adni, de legyen most ebből ennyi elég.

Ivánka István.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

* Chicagóban minden estendő végén nemzetközi állatképzést rendeznek, melynek nagy méretei az odahozott anyag elsőrendű volta és ügyes, áttekinthető elrendezése révén méltán kitűnő hírnévnek örvend. Kár, hogy oly messze esik tőlünk, mert magyar gazdáink is sok érdekes, tanulságos és praktikus dolgot tapasztalhatnának ott. Hogy némi fogalmat alkothassunk magunknak az ott bemutatott anyagról, ime itt a most, november 28-tól december 10-ig tartó kiállításra benevezett állatok jegyzéke:

	darab
Nehéz igásló	628
Tenyésszarvasmarha	888
Hizott ökör	337
Tenyész juh	548
Hizott juh	323
Hizott sertés	258

2982

Nehéz igáslóval a következő fajták kerülnek bemutatásra: Percheron, Clydesdale, Shire, Belga és Suffolk.

Szarvasmarhából: Shorthorn, Hereford, Angus, Galloway, Red Polled, Polled Durham és Devon.

Juhokból: Shropshire, Southdown, Oxford, Hampshire, Dorset, Cheviot, Cotswold, Lincoln, Leicester, Rambouillet és Suffolk.

Sertésekből: Berkshire, Poland-China, fehér Chester, Duroc-Jersey, Tamworth, Yorkshire és Hampshire.

A bemutatott állatok igen szigorú és részletes „felvételi vizsga” után az Unió, sőt Anglia és Kanada első bírálói által megbíráltatnak, amikor számos értékes és sokat irigyelt díj került szétosztásra.

Ezen kiállításon nemcsak az Unió legnevezetesebb tenyésztői és hízlalói, de tömérdek érdeklődő amerikai gazda is Chicagóba özönlik, sőt Mexikóból, Kanadából és Angliából is átrándulnak oda „tanulni”.

△ Nagy-Britannia idei gabonatermése. Az angol földművelésügyi miniszterium most tette közzé első becslését Anglia és Skótzország idei gabonaterméséről. Összehasonlítva a tavalyi

terméseredményekkel, azt látjuk e hivatalos becslésből, hogy minden gabonafajtánál csökkenés mutatkozik, mivel Angolországnak is csak közepes termése volt az idén. Kiemeljük a jelentésből a következő részletes adatokat:

Termett	1908-ban millió hektoliter	1907-ben millió hektoliter
buza	19'04	20'01
zab	44'85	48'71
árpa	19'83	21'88

△ A földművelésügyi költségvetés tárgyalása a francia parlamentben. Ruau francia földművelésügyi miniszter tárczájának költségvetését volt már alkalmunk lapunk 88. számában ismertetni. Azóta a kamara valóban magas színvonalú, két napig tartó általános és igen beható részletes vita után kisebb változtatásokkal elfogadta az előirányzatot. Kiemelkedik az érdekes tárgyalásból Ruau miniszter beszéde, amely meleg ügyszeretettel és figyelmes előzékenységgel terjed ki a vita folyamán felmerült legaprólékosabb részletekre is, emellett magas szárnyalású, de a gyakorlati viszonyokkal is számot vető programját adván a francia kormány földművelésügyi politikájának. Több felszólaló hangoztatta a mezőgazdasági szövetkezetek hathatós állami támogatásának szükségességét, amit a miniszter is helyeselt s az ő hozzájárulásával a kamara kölcsönös mezőgazdasági biztosító szövetkezetek támogatására előirányzott segélyösszeget 1.250.000 frankra emelte. A mezőgazdasági termékek hamisítása ellen irányuló törvény végrehajtására közel 1 millió frankot szavazott meg a parlament, mely megelégedéssel vette tudomásul a miniszter szavaiból, hogy a hamisítások szigorú üldözésének máris kedvező eredménye mutatkozik s hogy kivált a borhamisítás eseteinek száma egyre apad, aminek érdekében a bortermelő szövetkezetek nagy segítségükre vannak a hatóságoknak. A sűrű és közzgazdaságilag felette káros erdőpusztítások megállítására céljából elhatározta a kamara a kormány erre vonatkozólag előterjesztett javaslatának sürgős leterjesztését. Határozattal utasították a kormányt, hogy a jövő évi költségvetésbe vegye fel egy felsőbb háztartási iskola létesítésének költségeit, amely a belga hasonló iskolák példájára megfelelően kiképzett tanulókat nevelne a falusi háztartási iskolák számára. Szóba került még a vita folyamán többek között az alsó- és középfokú mezőgazdasági oktatásnak, a falu elnéptelenedésének, a jelzáloghitel reformjának, a mezőgazdasági tanárképzésnek, az országos mezőgazdasági intézet kibővítésének és fejlesztésének, a lótenyésztés fejlesztésének, a Párisban állítólag szervezkedő huströsznek s a vasúti tarifáknak kérdése, amelyekre a miniszter beható és legnagyobb részt megnyugtató nyilatkozatokat tett. Nagy helyesléssel találkozott az a felszólalás, amely a szenátust keményen korholta a családi otthonokról szóló, a kamara által régen megszavazott javaslat felett való döntésnek huzása-halasztása miatt, végül pedig figyelemre méltó a kamara ama határozata, amely a műtrágyák árának folytonos emelésével szemben a normális árak biztosítása érdekében kivantatos eszközök és módok sürgős tanulmányozására s a gyárosok részéről tanúsított visszaélések megállítására utasítja a kormányt, de — sajnos — minden közelebbi utmutatás nélkül.

△ A DLG. körkérdése. A váratlanul és szokatlanul korán beállott fagy nemcsak nálunk, hanem Németországban is káros hatással volt a kapásnövényekre, elsősorban a répára és burgonyára. Mint lapunk, úgy a német birodalmi gazdasági egyesület heti közleményei is az első fagy beállta után nyomban gyakorlati utbaigazítást adtak a gazdáknak arra nézve, hogy a fagy által megtamadott termények minő eljárással tarthatók el legezelszerűbben takarmányozási célokra. A német birodalmi gazdasági egyesület ezenkívül hasznosítani kívánja azokat a tapasztalatokat, amelyeket a gazdák az idén az elfagyott termények eltartása és azoknak takarmányozási célokra való későbbi felhasználása alkalmával szereznek s e tapasztalatokat a német mezőgazdaság közkinésévé öhajtja tenni. Ezért több ezer példányban kérdőívet bocsátott ki a gazdáknak, amelyben választ kér a korai fagyok a répára és burgonyára gyakorolt hatására, továbbá a fagy által megtamadott répa és burgonya kiszedésénél követett eljárásra, a termékek eltartásának módjára és végül a fagyott répa és burgonya későbbi felhasználása körül szerzett tapasztalatokra nézve. A beérkező válaszokat az egyesület összegyűjti és feldolgoztatja, amivel kétségtelenül nagy gyakorlati értékű munkát végez, mert az idén szerzendő gyakorlati tapasztalatokból mindenesetre módjában lesz oly tanulságokat levonhatni, amelyeket a német gazdák hasonló körülmények között a jövőben majd a maguk javára hasznosíthatnak.

△ Falusi ismétlőiskolák Poroszországban. A porosz országos mezőgazdasági tanács legutóbbi ülésén a kormány felhívására következő módon formulázta a falusi ismétlő- (továbbképző) iskolák szervezésére és oktatási rendjére vonatkozó kívánásait: „1. A falusi ismétlőiskolák tananyaga oly módon állapítandó meg, hogy egyrészt a szorosan vett elemi oktatástól úgy a tanítás anyaga, mint módja különbözzék ama szempont szem előtt tartásával, hogy az iskolák növendékei elemi ismeretekkel már bírnak s az életben gyakorlati tevékenységet fejtenek ki, másrészt, hogy az ismétlőiskolák a falusi és pusztai népesség fiatalok és leányainak minden korlátozás nélkül nyitva állhassanak és hasznukra lehessenek; 2. a szoros értelemben vett szakoktatás az iskolákból — rendelkezésüknek megfelelően — teljesen kizárandó.” A határozat megokolása szerint az ismétlőiskolák célja növendékeiket arra megtanítani, hogy az elemi iskolában előzetesen megszerzett alapvető ismereteiket a gyakorlati életben megfelelően hasznosíthassák. A tanításnak éppen ezért a növendékek korához és fejlettségéhez alkalmazva szabadabbnak, fesztelenebbnek kell lennie, mint a gyermekek elemi oktatásának, mivel tapasztalás szerint a serdülő ifjúság kedvét és buzgalmát az ilyen oktatási mód fokozza, továbbképzésüket elősegíti. Szoros értelemben vett gazdasági szakiskolák gyanánt az ismétlőiskolák éppen oly kevésbé szervezendők, mint ahogyan helytelen volna belőlük második kiadású elemi iskolákat alkotni. A szakoktatásra külön iskolák és a szükséghez képest téli tanfolyamok állanak fenn, melyeknek újabb iskolákkal versenyt támasztani annál inkább meddő törekvés volna, mert az ismétlőiskoláknak a porosz mezőgazdasági tanács véleménye szerint nemcsak a gazdálkodók, hanem általában a falusi nép gyermekeinek kulturális szükségleteit kell kielégíteniük, a népiskolában szerzett és ma már elégtelen ismereteket kell gyakorlati irányban kiegészíteniük.

Hasonló értelemben foglalt állást a Braunschweigban f. é. október havában lefolyt ismétlőiskolai kongresszus is, amely kiváltképpen az ismétlőiskolák általános népnevelő hivatását és jelentőségét hangsúlyozta. Most, amidőn hasonló ismétlőiskolák szervezése Apponyi Albert gróf javaslata révén nálunk is nemsokára napirendre

jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek. Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagjalehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenként kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is be- léphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingylen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbérleti társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdaszövetkezeteket alakít. A földművelésnek a földművelésügyi utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az

jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek. Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagjalehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenként kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is be- léphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

mutatására elég arra hivatkoznom, hogy a németországi vegykezései állomások jelentései szerint régebben gyakran akadt oly magyar tengerimoslék, melyben 12—15% meszet is találtak, holott a felesleges savak tompítására 2—3% is elegendő lett volna. Ez ma már nem fordul elő s a rendes minőségű tengerimoslék összes hamuja 7—8%.

A mult tapasztalataim okulva, a száritott szeszmosléket rendszerint ma is úgy árusítják, hogy nem vállalnak felelősséget az iránt, hogy az állatok enni is fogják. Ezt ma már felesleges óvatosságnak tekinthetjük, mert a gyártás a gyermekbetegségeken túl van, csak az a sajnós, hogy amióta tökéletes az áru, azóta az a külföldön helyeztetik el. A száritott szeszmoslék kivitele tárgyában anketézesek folytak, amikor is abban állapodtak meg, hogy a száritott szeszmoslék ára gyanánt a korpa mindenkori ára, hozzávéve ezen ár 10%-a állapításuk meg olyformán, hogy amennyiben ily áron sem lenne idehaza elhelyezhető, az illető negyedévi készletüket a gyárosok a külföldre vihetik anélkül, hogy kártalanítási igényüket elvesztenék. A földmívelésügyi miniszterre ebből kifolyólag az a feladat hárult, hogy a mindenkori szeszmoslék-készletekre a gazdák figyelmét felhívja. Ez meg is történt s azokban a füzetekben foglaltatik, mely az eladásra bejelentett szállastakarmányokról szól.

Arról azonban nincs tudomásunk, hogy a kormány a gazdákkal a szeszmoslék fentemlített árát is közölte volna. Ennek azután az a következménye, hogy a száritott szeszmosléket ab feladó állomás 36% tápanyag garانتálása mellett 14—14.25 koronáért árulják, de van olyan gyár is, mely minden venni szándékozót ridegen elutasít. Ha a korpa árát 12 koronával veszzük fel, ebből leütjük a két zsák értékét, a 20 fillért, maradt 11.60 korona, amihez hozzáadva 10% = 12.76 korona lenne, illetve kellene lenni a szeszmoslék árának, amely 14 koronán alul egyáltalában nem kapható.

Nagyon téved a kormány, ha azt hiszi, hogy az ár szabályozásával, a készletek nyilvántartásával a gazdákra hárította át a felelősséget, ha ennek dacára a száritott mosléket mégsem vásárolják. Az mindezek dacára, sőt még a tervbevetett ellenőrzés dacára is kizárólag a gyárosokon mulis, kizárólag tőlük függ, hogy idehaza helyezték-e el a mosléket vagy a külföldön. Mi sem könnyebb, minthogy minden ellenőrzés dacára a gyáros kimutatja, hogy hazai vevője nem akadt és üzlete érdekében azt tehessen, amit jónak tart.

Eppen azért a magyar gazdáknak a leg-határozottabban ragaszkodniok kell ahhoz, hogy a száritott szeszmoslék-kivitel titalom semmi-féle utólagosan felállított feltételekhez ne kö-tessék s követelniök kell, hogy a törvényben imperatívve kimondott titalom minden megalkuvás nélkül, teljes terjedelmében fennmaradjon. Csakis ez esetben lesznek kénytelenek a szeszmoslék-összes száritott szeszmoslék-készletüket hazai gazdaságoknak juttatni, ez egyenes üzleti érdeküket fogja képezni s nyugodt lehet a kormány, hogy fél éven belül az összes száritott szeszmoslék a belföldi piacon el lesz helyezve.

Az ipari szeszmoslék-készletnek semmi okuk sincs panaszkodni, hiszen azért kapják a 65 koronás megváltási árat, mert a moslék itthoni elhelyezésének feladata reájuk hárul. Tehát megvannak fizetve és ha magukra lesznek hagyatva, üzleti érdekből ennek gyorsan és könnyen meg-fognak felelni. *Krolopp Hugó.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Takarmányrépamag termesztése. II. felelet az 546. számú kérdésre. (Megjelent a 83. számban.) Takarmányrépa magtermesztése azért jár sok nehézséggel, mert a tavasszal kiültetett nagy anyarépák igen dus, nagy mag-szárakat hajtának és ha föl nem karózzuk, nagy sulyuknál fogva szétterülnek és a földre hajolva

elromlik rajtuk a mag legnagyobb része. A karózás pedig sok időt, munkát és sok karót igényel és ügyességet is. De van egy más igen praktikus módja a magtermesztésnek. A répa-magot ugyanis sűrűn vetjük júniusban 30—35 cm. távolságu sorokba és az abból kikelt répákat, melyek az őszi kiszedéskor csak olyanforma nagyságra nőnek, mint egy jó nagy sárgarépa, levelestől együtt kiszedve rendszeren közönségesen és gondosan el kell rakni. Ezen kis répákat tavasszal, kukorica sorvetés távolságnyra elültetjük olyan ritkán a sorokban is, mint aminő a sortávolság; így rendszeren megkapálthatjuk, később feltöltögetjük mint a burgonyát. Ezen répák így oly kemény növéssé, jó erős mag-szárakat hajtának, hogy nem kell karózni és igen szép, dus, nagy magvakat hoznak; gyönyörűen állják az időviszontagságokat, szeleket stb., csak nem kell nagyon kövér földbe ültetni. Megérésük után szárazul le kell aratni és akár gépen is elcsépelni. Már én olyan apró répákkal is tettem ilyen kísérletet, amelyeket ősszel válogattam ki a közönséges tavaszi vetésű terméssből és melyek a közönséges vetésben, mint elmaradt apró példányok nem nőttek meg eléggé és a kísérlet szintén elég jól sikerült. De az előbb leirt módon gyönyörű és sok magot kaptam. *Erős György.*

Három takarmányozási kérdés. 614. kérdés.

1. Etethető-e tehennel egyidejűleg moslékkel olajpogácsa s ha igen, milyen mennyiségben?
2. Milyen takarmányt kell 500 kg. élősulyra tehenneknek adni, hogy napi 7—8 liter tejet adjanak?

3. Egyik bérlő szomszédunk a hizás utolsó stádiumában hizó ökröknek 8 kg. abrak-takarmányt ad és pedig 5 kg. darát, 1 kg. száraz mosléket, 1 kg. korpát s 1 kg. takarmánylisztet. Helyese-e ezen nagy mennyiség beosztása, ha általában ily nagy mennyiség megkívánatik, avagy mivel volna pótolható? *N. és S.*

Felelet a 614. sz. kérdésre. 1. Egészségügyi szempontból semmi hátránnyal sem jár az, ha a szeszmoslékkal táplált tehennel olajpogácsát is kapnak, sőt egyes olajpogácsák, mint pl. a lenmagpogácsa, még csillapítólag is hatnak az emésztőszervekre akkor, ha sok burgonyamosléket etetünk. A takarékosság azonban ritkán javasolja, hogy a szeszmosléket olajpogácsával tarsítsuk, mert mindkét takarmánynak főbece nagy fehérjeteralmában rejlik s ezért könnyen pazarlást követünk el ezzel a legdrágább takarmányalkotórészszel. E miatt főleg csak akkor ajánlatos a szeszmosléket olajpogácsával kombinálni, ha a tehennel egyedüli szállastakarmánya a szalma s polyva, míg ellenben ha elegendő széna is jut nekik, akkor pl. az árpa s tengeridara is teljesen kielégíti őket. A pogácsa mennyiségét legfeljebb 1.5 kg.-ban tanácsos fejenként s naponta megállapítani, de az említett körülmények s különösen a többi takarmányok fehérjeteralma döntő fölöit, hogy ezélszerű-e egyáltalán olajpogácsát etetni s ha ezélszerű, hogy mekkorára szabjuk az adagot.

2. A 8 liter tejet adó 500 kg. sulyu tehén legfeljebb 0.6 kg. emészthető fehérjét s 3.6—3.8 kg. keményítőértéket kíván arra, hogy a tejelválasztást fönnakadás nélkül gyakorolhassa s hogy jó kondícióban maradjon. Ennek a szabványának megfelelő adagolást azonban csak akkor számíthatnánk ki, ha tudnánk, hogy milyen takarmányai vannak s hogy takarmánykészletéből kifolyólag körülbelül mennyit etethetne mind-egyikből fejenként s naponta; a szeszmoslékről továbbá tudnunk kellene, hogy burgonya vagy tengeri után származik-e?

3. A hizómarha abrakszükségletét a tömeg-takarmányok neme s mennyisége befolyásolja. Így pl. aki 30—40 kg. répát vagy másfélszer annyit szeszmosléket s 5—6 kg. szénát etethet, beéri 3—4 kg. abrakkal, míg ellenben akinek kevés a tömeg-takarmánya, annak abrakkal kell a hizókat elegendő táplálóanyaghoz juttatni, mert a hizalás csak akkor jár sikerrel, ha az

* Ez az ugynevezett „dugványrépa”-val való magtermesztés. *Rozátvezető.*

állatok 1000 kg. élősulyra s naponta mintegy 14.5 kg. keményítőértéket kapnak. Csakhogy a mai magas abrakárak mellett kötve hiszzük, hogy jövedelemmel járjon az a hizalás, mely nem annyira a tömeg-takarmányra, mint inkább az abrakra kénytelen támaszkodni.

Cselkó István.

Nádültetés. 615. kérdés. Egy körülbelül 10 holdas tőfenekünk van, melyen átlagosan 20—25 cm. viz van. Ezen területet nádassal akarjuk betelepíteni. A terület a víztől szivattyuzás által megszabadítható, de ezt, tekintve a nagy költséget, csak egyszer csinálhatjuk, amikor betelepítjük. Kérjük szives felvilágosításukat aziránt, hogy ezen telepítés gyökéből vagy esetleg magból eszközölhető-e. Ha gyökéből, ugy kat. holdanként hány gyök kell? Ezen gyökök körülbelül milyen hosszúak, azaz hány szemnek kell rajta lennie? A gyökök milyen mélységbe ültetendők? Egymástól sortávolság milyen nagy? Mily mélységbe kell a föld alá kerülnie? Az ültetés ősszel vagy esetleg tavasszal eszközölhető? Rendelkezünk ugyan egy kis területtel, mely valaha nádas volt, ez azonban ma már csakis dudvás tőfenék, melyben itt-ott egy-egy szál elcsenevésszedett nád még van. Kérjük, lehet-e ebből ma gyököt szedni és fog-e a degenerált nád, megfelelő nedves talajba kerül-vén, kifejlődni? Ha nem, lehet-e náddugványokat venni és ha igen, hol? És mennyiért? Ha magból lehet telepíteni, ugy erre is kérjük szives felvilágosításukat. *R. U.*

Felelet a 615. sz. kérdésre. A nádat legjobb dugványozással létesíteni, a nád gyöktrzszeinek elültetésével. Valamely régi nádasból szedett gyöktrzsduványok olyanok legyenek, vagyis oly hosszúságu darabokra metszendők, hogy dugványonként legalább 4 bütyök legyen rajtuk. A régi nádas vén nádbozóttjai a nyár elejére új hajtásokat nevelnek; ezen új hajtások csombokjai szolgálnak dugványozásra. Az így szedett dugványokat legjobb azonnal elültetni, ami tehát körülbelül június hó folyamára esne; ez már azért is helyes, hogy a zsenge, fiatal nádültetvény a tél beálltáig keilően megerősödhessék s így kárt ne szenvedjen. Ha a beültetendő terület vízállása nagy, akkor csak a parton, a partszéleken lehet dugványozni, ahonnan azután lassanként szétterjed a nád az egész területre. Ha a víz — mint jelen esetben is szivattyuzással — ideiglenesen levezethető, akkor az egész terület egyszerre beültethető négyes kötésben dugványokkal. Igaz, hogy így 3 év alatt már teljes termésű nádat kaphatunk, de a beültetési költség is jóval nagyobb. A dugványok 50 cm.-es kötésben ültethetők el oly módon, hogy egy munkás ültetőfával a part felé néző rézsutos irányu lyukat fur, az ezt követő másik munkás minden lyukba egy nádgyöktrzsduványt dug, hogy annak három bütyöke a hamarosan összefolyó lápföldben legyen. A harmadik munkás az elültetett dugványokat fakampókkal leszoritja, hogy a víz hullámzása helyükből ki ne mozdíthassa. A fakampók 1—2 cm. erős faágakból készíthetők, ugy hogy a kihegyezett hosszabb ág 20—30 cm., a rövidebb ág pedig 10—15 cm. hosszúságu legyen. Minél lazább, iszaposabb a talaj, annál hosszabb kampók szükségesek és megfordítva. Az elültetett gyöktrzsduványok ültetés után csakhamar négy gyökérnyalábót hajt, melyek már a jövő évben ugyanannyi nádszálat hoznak, később pedig mindmennyi nádsomókat nevelnek. A gyökerek minden irányban tovább terjeszkedve, mindig újabb nádsomókat hoznak. Megjegyzem, ha a gyöktrzsduványok azonnal el nem ültethetők, akkor kötegekbe rakva a mocsaras területen raktározhatjuk, de ugy, hogy a kötegek teljesen viz alatt legyenek. Hogy dugványokat honnan lehetne beszerezni, azt nem tudom. Legjobb lenne a Fehérmegyei Gazdasági Egyesülethez fordulni, mely megyében a velencei tó nagy nádasaiából könnyen lehetne a szükségletet fedezni. Különben a kérdésben említett vén nád bozóttjaiból fejlődő hajtások szintén felhasználhatók ezen célra s

OLYAM.

dó nemzet-
egyesület
Géza

alma.

anomáliát
ban impe-
tott szes-
gyárosok
ni, külön-
ártalanítási
ltásáért az

Ház pénz-
és a tör-
alkalmával
végtelenül
ék idehaza
dig felette
ott tengeri-
gy czukrot,
alkohollá
távolodott
alkatrészei
a tengeri-
átlagban:
hető 18%,
5 12%) tar-
hogy a fel-
ritott szes-
si be fogja
zó, amikor
ja a moslék
649. szám),
lésügyi mi-
moslék ki-
mondja azt,
sem volna
évnegyed
anítási igé-
heti. Ezzel
usszá vált,
ezentul az,
tett beces
helyezték
gazdák van,
ő rendelet
arra utal-
örvény, ha
eri rendelet

al érveltek
ar gazdák
olják s en-
elhelyezni
m így van.
földi min-
arítását, a
k meg ezen
ban teljes
maguk sem
akran sőtét-
tak forga-
nészhetősé-
n a savak
használtak,
etlen lugos
m ették. A
e s a gyá-
gazda ké-
enedett az
forgalomba
rosok azon-
kkal a kül-
ágának ki-

BB és

miért is
rai miatt
stra szol-
burkolva.

miért is
rai miatt
stra szol-
burkolva.

miért is
rai miatt
stra szol-
burkolva.

miért is
rai miatt
stra szol-
burkolva.

miért is
rai miatt
stra szol-
burkolva.

jövő évben június elején megszedve, azonnal felhasználhatók lennének az ültetésre. K. K.

Gépészek szolgálati jogviszonya. 616. kérdés. Egy gépészt fogadtam 1907. április 1-től kezdődő szolgálatra 4 évi időtartamra. Mint hogy kötelességének nem felelt meg, ez évi október hó 1-én állását január 1-re felmondtam. Kérem, hogy részemről jogos-e a felmondás, mert gépészem ragaszkodik ahhoz, hogy neki az éve április 1-én kezdődött s csak 1909. évi április 1-én akar eltávozni és hogy törvény szerint a gépészeknek hány havi felmondás jár?

Sch. M.

Felelet a 616. sz. kérdésre. A gazdasági gépészek szolgálati jogviszonyait, igen sajnós, ez idő szerint semminemű törvény sem szabályozza. Ezen mostoha és mindenképpen méltatlan állapot nemcsak a derék gépészi karra nézve káros, hanem a szolgálatadókra nézve is, akik a leglényegesebb kérdésekben tájékozatlanul állanak és nem tudják, hogy mit követelhetnek és mire vannak ők maguk kötelezve. Mi már számtalan esetben fölszóltunk ebben a tárgyban és sürgettük a törvényes intézkedést, mert ama számtalan kérdés, amely hasonló ügyekben hozzánk özönlik, tanúságot tesz róla, hogy milyen vigasztalanok ebben a tekintetben az állapotok. Törvény hiányában most sem mondhatunk többet, mint eddig.

Bróságaink és a minisztertanács határozatai ismételt kimondották, hogy a gazdaságban alkalmazott okleveles gépész nem cseléd és így a cselédtörvény rendelkezései reá nem alkalmazhatók, vagyis szolgálati jogviszonyai tisztán a magánjog szempontjából ítélendők meg. Ez igen szép volna, ha a magánjog a gépészekre nézve tartalmazna valamely pozitív jogszabályokat. A bírói gyakorlat szemelvényei között erre vonatkozólag mindössze annyit találtam, hogy a gazdasági gépészt 6 havi felmondás minden körülmények között föltétlenül megilleti. Ez nem zárja ki nemcsak azt, hogy szerződésileg hosszabb felmondást kössön ki magának, hanem még azt sem, hogy alkalmaztatásának és szolgálati teendőinek fontosabb voltára való tekintettel külön kikötés nélkül is hosszabb tartamu felmondási időt igényeljen. Pozitív támaszpontok hiányában az ipartörvénynek, vagyis az 1884. évi XVII. t.-cz. 92. §-ának 3-ik bekezdését tartanók per analogiam a gazdasági gépészekre alkalmazandónak. Ezen rendelkezés szerint a fontosabb teendőikkel megbízott ipari alkalmazottnak felmondási ideje 3 hónap.

Ennyit általában. Ami a kérdésben ismertetett konkrét esetet illeti, itt azt látjuk, hogy a szolgálati szerződés 4 évi időtartamra szól. Itt tehát szintén analogia útján az 1900. évi XXVII. t.-cz. 12. §-át kell alkalmazni, amely szerint a szolgálati szerződés csak azon időnek leteltével szűnik meg, amelynek tartamára az kötötött. Felmondásnak csak a határozatlan időtartamra kötött szerződéseknel van helye és értelme. A jelen esetben tehát a szolgálatadónak 1911. április 1-je előtt felmondáshoz nincs joga és ezen időpont előtt a szerződést csak az 1900. évi XXVII. t.-cz. 16. §-ában felsorolt esetekhez hasonló okból bonthatja fel, vagy pedig a 14. §-ban felsorolt esetekben mondhatja fel. Ha ilyen esetek fenn nem forognak, a gépész joggal ragaszkodhatik szerződéséhez és nemcsak hogy semminemű felmondást elfogadni nem köteles, hanem a szolgálati viszonyának 1911. évi március végéig való fenntartását követelheti. Sz. F.

Sertések táplálványszabványai. 617. kérdés. Melyek az alább megjelölt, különböző nemű, koru és kondíciójú sertések takarmányozási szabványai, u. m.: 1. Magkoczkák: a) bugatás kezdetétől fiadzasig; b) szoptatás alatt; c) malacz-eiválasztástól bugatásig? 2. Kanok: a) bugatási; b) pihenő periódus alatt? 3. Kifejlődött sovány sertéseké (mustra és meddő koczá) hizlalás alatt? 4. Jó kondícióban levő 18 hónapos sülők (ártányok, miskarolt koczá) hizlalás alatt? 5. Két hó-

napos választott malaczoké? 6. 9—12 hónapos malaczoké? M. D.

Felelet a 617. sz. kérdésre. A kifejlődött sertésnek 1000 kg. élősulyra s napjára vonatkoztatott szárazanyagszükséglete 20 kg.-nál kezdődik, mert ennivel már megszűnik az eh érzete, de azon túl 35 kg.-ot is képes felvenni, pl. a hizlalásnál, vagy ha tápszegény anyagokat, pl. sok polyvát etetünk. A tápszükséglet pedig a következő: meddő kocza 0'8—1 kg. em. nyers fehérje, 8—9 kg. keményítőérték; hasas kocza a vemhesség második felében 1'2 kg. em. nyers fehérje, 9—10 kg. keményítőérték; szoptató kocza a malaczok száma szerint 2—2'4 kilogramm em. nyers fehérje, 14—17'5 kg. keményítőérték; heverő kan hasonlóan mint a meddő kocza; hágó kan 1'5 kg. em. nyers fehérje, 10—12 kg. keményítőérték; kifejlődött hizósértések eleintén 2—3 kg. em. nyers fehérje, 26—27 kg. keményítőérték, később 1'5—2 kg. em. nyers fehérje, 20 kg. keményítőérték, utóbbit az étvágy hanyatlásához szabva; 18 hónapos hizósülők hasonlóan mint a kifejlődött sertések, de lehetőleg több fehérje; 2 hónapos malacz 5—6 kg. em. nyers fehérje, 30—34 kg. keményítőérték; 6—9 hónapos malacz 2—3 kg. em. nyers fehérje, 20 kg. keményítőérték; 9—12 hónapos malacz 1'7 kg. em. nyers fehérje, 15'8 kg. keményítőérték. A malaczok szárazanyagfelvevő képessége eleintén 45 kg.-ig is terjed, de a növekedéssel fokozatosan hanyatlak.

Cselkó István.

Angol mezőgazdasági állapotok.

(Kiss Sándor londoni gazdasági segédszaktudósító jelentése október hóról.)

Az időjárás e hó első felében szokatlanul meleg és nedves volt, minek következtében a termés még kint levő része sokat szenvedett, csirázott és fűllett. A burgonya szedésével is sietni kellett, mert az időjárás a már többször említett fekete ragya terjedését mozdította elő. E hó 20-ika táján hirtelen lehült az idő, helyenként tagyokkal, melyek azonban kárt nem tettek.

A legelőik igen szépek, bár köztudomású, hogy a kövér őszi legelő inkább csak tömegben, mint tápértékben gazdag. Répa és zöldtakarmány is szépen fejlődött s ennek tulajdonítható, hogy a szarvasmarhákra végre emelkedtek; a sertésárak is. A husjuh ára azonban még mindig alacsony.

Az idén feltűnő nagy a kereslet a hidegvérű shire-lovak irányában. A csikók számára való tekintettel nem volt túlságosan szaporos év, de az átlagos minőség igen jónak ígérkezik. 30—80 guinea-t is (= 750—2000 K) szívesen adnak ma egy jól megtermett választott csikóért.

Az őszi szántás mindenütt jól halad, ugyszintén a vetés is nagyrészt be van már fejezve.

Országszerte küzdelem van a gazdák és a mészárosok közt; a mészárosok azt kívánják, hogy a gazdák vállalkanak kezességet a tőlük vásárolt, de fogyasztásra alkalmatlannak talált s e miatt elkobzott állatokért. A gazdák e követelés teljesítését megtagadják s ezt azzal okolják meg, hogy az ilyen állat sok kézen megy keresztül, míg a gazdától a mészárszélig jut, azonkívül az egyes darabok azonosságának megállapítása is nehézségekkel járna, végre, hogy nekik sem nyújt a tenyésztő semmiféle biztosítékot, mikor a hizlalandó marhát veszik tőle. Azt ajánlják, hogy a mészárosok önbiztosítás útján védekezzenek, vagy pedig — a dolog közegészségügy fontosságát tekintve — az állam térítse meg nekik az elkobzott hus értékét. Esetleg lehetne a tenyésztők, hizlaló gazdák és mészárosok közös megegyezésével egy kölcsönös biztosító társaságot szervezni, melynek útján a kockázatot igazságosabban oszlanék meg.

Nagyszabású tejjgazdasági és baromfitenyésztési kiállítás és díjazás tartatott e hó első felében az Agricultural Hall-ban. £ 2608 (= kb. 63,000 K) összdíjazás, kétezerrel több kiállító. Tejelő marha — jóformán Anglia összes fajfajta-át képviselve — 247 drb; 72 drb. kecske; baromfi 3000 darabon felül és több, mint 2 1/2 ezer galamb. Tejjgazdasági termelvények és eszközök nagy mennyiségben; nagyszámú baromfi költőgép s az ezirányban tett legújabb találmányok és tökéletesítések. A kiállítás keretében úgy

férfiak, mint nők részére fejőverseny és vajkészítő-verseny tartatott, előbbi £ 55 összdíjazással és 130 résztvevővel, utóbbi £ 64 összdíjazással és 206 résztvevővel.

E kiállítás határozott haladását mutatja azon iránynak, mely az eddig tulnyomóan husmarha jellegű shorthorn fajt tejelő szempontból igyekszik javítani. Így Rotschild lord dijnertes tehene tejelésének 53—55-ik napjain átlag 66'3 font tejet adott naponként s ugyanezen tulajdonosnak egy másik tehene leborjázása után 181 nappal még 55'8 font tejet adott. A shorthorn tehének tejének zsirtartalma is magas. Egyik shorthorn tehénéé még 5%^o-on is felül volt a zsirtartalom.

Október közepe táján jelenik meg a végleges termésjelentés. Teljes termést 100-nak véve:

az utolsó 10 év átlaga:	ehhez viszonyítva az idei termés több	kevesebb
buza	92'65	2'1
árpa	90'30	4'0
zab	90'45	4'2
bab	87'82	0'62
burgonya	85'48	12'57
répa	84'75	5'—

A gabona gyengébb középtermést adott, míg a burgonya s répa igen jót. Ha ehhez hozzáveszünk, hogy a zöldtakarmány s a legelő igen szépen áll s a szénatermés annak idején szintén jó volt: bátran mondhatjuk, hogy a takarmány tekintetében szomorú augusztusi kilátások egészen jóra fordultak. — Skótszágban azonban 1872 óta nem volt ily rossz termés.

Az országos komlótermés igen jó. Acre-nként 12'10 cwt. a tavalyi 8'33 cwt.-tel szemben, s ámbár az idén kb. 6'00 acre-l kevesebb a komlóval beültetett terület, mégis kb. 100,000 cwt.-tel (= kb. 50,000 q.) több lesz az összes termesztett komló. Ha tehát a túltermelés miatt már tavaly is alacsonyok voltak a komlóárak, úgy az idén félős, hogy a várható átlagár csak 60 shilling körül fog lenni s ez esetben az ideiből termés dacára sem fogja a jövedelem a termelési költségeket fedezni, amit a komlótermésére használt terület további apasztása követne.

Az 1908. évi országos állatszámllás eredményei.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. törvényezik 23. §-a által előírt és a tavaszi állategészségügyi vizsgálatok kapcsán foganatosított évenkénti haszonállatszámllás ezidei adatait a földmívelésügyi miniszterium a Földmívelési Értesítő legutóbbi számában tette közzé. Ezek az adatok annyira közérdekűek, annyira közelről érintik hazánk mezőgazdasági üzleti viszonyait, miszerint helyenvalónak találjuk a „Köztelek” hasábjain ez adatokat kivonatossan ismertetni.

Örömmel konstatáljuk mindenekelőtt, hogy Magyarország állatállományának kivétel nélkül minden faja jelentékeny szaporulatot mutatott az utóbbi évben és pedig szarvasmarhaállományunk idei létszáma 6,446,477 db, az előző évi 5,952,929 db-bal szemben, a szaporulat tehát 493,548 db, vagyis 8'29%^o. *Lóállományunk* idei létszáma 1,859,586 db, az előző évi 1,797,664 db-bal szemben, a szaporulat tehát 61,922 db, vagyis 3'54%^o. *Sertésállományunk* idei létszáma 5,358,802 db, az előző évi 4,868,928 darabbal szemben, a szaporulat tehát 489,874 db, vagyis 10'06%^o. *Juhállományunk* idei létszáma 7,872,742 db, az előző évi 7,549,338 darabbal szemben, a szaporulat tehát 323,406 db, vagyis 4'28%^o. 4'04%^o os szaporulatot mutat a kecske is, sőt a szamár és öszvér is.

Nagyon érdekesek a szarvasmarhaállományra vonatkozó részletes adatok is, melyek azt mutatják, hogy a magyar-erdélyi szarvasmarhaállomány apadása megszűnt, sőt a mult év folyamán már elég jelentékeny szaporulat mutatkozik. És pedig:

	1907	1908	1908-ban + vagy -
Magyar fajta	2,105,242	2,210,801	+ 105,559
Piros tarka	2,986,889	3,253,477	+ 266,588
Borzderes	173,612	178,101	+ 4,489
Egyéb tarka	538,776	617,512	+ 78,736
Bivaly	166,410	186,586	+ 20,176
Összesen	5,952,929	6,446,477	+ 493,548

Bár ezen adatok is a piros-tarka szarvasmarha rohamos szaporodását mutatják, mégis megnyugtatók abban a tekintetben is, hogy a magyar-erdélyi szarvasmarha szaporodása is jelentékeny.

Az ivar és kor szerinti osztályozásból is érdekes következtetéseket lehet levonni. Erre vonatkozólag a következő eredményeket tárja eléünk az állatszámítás:

	1907.	1908.	1908-ban + vagy -
Bika felnőt	42,140	54,198	+ 12,058
" növendék	165,843	185,575	+ 19,732
Tehén	2,492,244	2,68,062	+ 176,373
Ősző	1,184,249	1,323,309	+ 139,060
Őkér	1,157,609	1,181,031	+ 23,422
Tinó	923,804	1,033,687	+ 109,883

Ezen adatokból az az öröndetes tény tűnik ki, hogy ugy a tehén-, mint az őszőállomány igen jelentékeny szaporulatot mutat; az együttes szaporulat 315,000 dbot tesz ki, amely körülmény arra enged következtetni, hogy ha csak gátó körülmények nem jelentkeznek, a jövőben még nagyobb lesz a szaporodás. Sajnos, ilyen gátó körülménynek kell tekintenünk az ideai takarmányhiányt s a rendkívül alacsony árakat, amelyek szép fejlődésnek indult szarvasmarhatenyésztésünkre csapasként nehezdednek.

A magyar-erdélyi szarvasmarhát illetőleg a Duna bal partján nincs szaporulat, sőt mintegy 1000 db apadás mutatkozik az utóbbi évben is, dacára annak, hogy 1895-től, amikor e kerületben még 141,445 db fehér marha találtatott, lepadt azok száma 1908-ig 24,804 darabra. Ellenben a pirostarkák száma 40,000 darabbal szaporodott. A Duna jobb partján a magyar-erdélyiek száma mintegy 7000 darabbal csökkent s hat év alatt 460,000 darabról 154,799 darabra esett, ellenben a pirostarkák itt is körülbelül 40,000 darabnyi szaporulatot mutatnak. A Duna-Tisza közén a magyar-erdélyi mintegy 1300 darab csökkenést mutat, az utolsó hat évben pedig 542,000 darabról 333,000 darabra apadt számuk. A pirostarkák száma 42,000 darabbal szaporodott.

A Tisza jobb partján a magyar-erdélyiek száma 5000 darabbal szaporodott az utóbbi évben, de hat év alatt 446,436-ról 215,732 darabra csökkent. A pirostarkák száma e kerületben 30,000 darabbal szaporodott az utóbbi évben. A Tisza bal partján 60,000 darabbal szaporodott a magyar-erdélyiek száma, de az utóbbi hat év alatt 816,000-ról 604,000-re csökkent. Ugyanígy 29,000 darabbal szaporodott a pirostarkák száma. A Tisza-Maros szögén 500 darabbal szaporodott a magyar-erdélyi szarvasmarha, de hat év alatt 388,000-ról 191,000 darabra apadt. Ugyanígy a pirostarka 38,000 darabbal szaporodott. A Királyhágón tul 48,000 darabbal szaporodott az utóbbi évben a magyar-erdélyi szarvasmarha, de hat év alatt 962,922 darabról 665,779 darabra apadt száma. Ugyanezen kerületben 70,000 darabbal szaporodott a pirostarkák száma.

A magyar-erdélyi szarvasmarha szaporodóban van tehát a Tisza bal partján, Erdélyben és némileg a Tisza jobb partján.

Sertésállományunk szaporodott a Duna bal partján 21,000 darabbal, a juhállomány szaporulata ugyanott 10,000 db, a Duna jobb partján a sertésszaporulat 86,000 db, a juhállomány apadása 20,000 db. A Duna-Tisza közén a sertésszaporulat 57,000 db, a juhszaporulat 33,000 db. A Tisza jobb partján a sertésszaporulat 44,000 db, a juhszaporulat 61,000 db. A Tisza bal partján a sertésszaporulat 120,000 darab, a juhszaporulat 110,000 db. A Tisza-Maros szögén a sertésszaporulat 97,000 db, a juhpadás 30,000 db. A Királyhágón tul a sertésszaporulat 66,000 db, a juhszaporulat pedig 159,000 db.

Egész Magyarország, különösen pedig Erdély állatállománya olyan szép szaporulatot mutat, amelyhez főleg erdélyi gazdátársainknak szívből gratulálhatunk, mert ez azt bizonyítja, hogy nagyon komoly munkát végeznek, amely gyü-

möleseit most kezdi teremni. Vajha a jövő évi állatszámítás hasonló eredményeket tüntetne fel.

VEGYESEK.

Alap számaik tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	2595
Földmívelési és növénytermesztési szakosztály ülése	2596
A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közgyűlése	2596
Visszhang Keglevich Gábor gróf levelére	2598
A szeszmoslék kiviteli tálalma	2600
Angol mezőgazdasági állapotok	2602
Az 1908. évi országos állatszámítás eredményei	2602
Külföldi szemle	2599
Gazdátársadalmi mozgalmak	2600
Levelészekrény	2601
Vegyesek	2603
Dessewffy-lakoma december 5-én. — A mezőgazdasági érdekképviselet. — Személyi hír. — Az országos állatvásártételep. — Új tengeri szállítása. — A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület. — A Nemzeti Állam országos akciója. — Rét- és legelőjavítás a hegyvidéken. — Nemzetközi tejgazda ági kiállítás Budapesten. — Házipari tanfolyamok és gazdasági előadások rendezése. — Gazdasági dátumok. — Apró hírek	2605
Kereskedelem, tőzsde	2605
Szerkesztői üzenetek	2606

Dessewffy-lakoma december 5-én.

Az OMGE. tagjai tudvalevőleg távozó előnként iránt való mély tiszteletük, változhatatlan ragaszkodásuk és érdemeinek legfelsőbb helyről jövő méltánylásán érzett örömlüknek kifejezése, szerenese kívánataiknak tolmácsolása czéljából folyó hó 5-én, szombaton este 8 órakor a „Hungaria” nagyszálló külön termeiben ünnepi társaságiakomát rendeznek, melyre szombat reggelig bezárólag fogad még el jelentkezéseket az OMGE. titkári hivatala.

Dessewffy Aurél gróf nagy népszerűségénél fogva csak természetes, hogy a tiszteletére rendezendő lakomára az egyesület tagjai tömegesen jelentkeznek, úgy hogy a jelentkezők számának befoglalására előreláthatólag alig lesz a rendelkezésre álló hely elegendő. Lapunk zártáig az OMGE. titkári hivatalánál részvételi jegyüket megváltották a következők:

Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Bartók József, Bacher Emil, Balogh Elemér, Barcza Károly, Bartus Gyula, Batthyány Lajos gróf, Batthyány Tivadar gróf, Bayer Alajos, Bernát István, Beck Lajos, Beliczky Géza, Bolla Mihály, Borby György, Borszék Soma, Bujanovics Sándor, Bujanovics Gyula, Buday Barna, Czobor László, Darányi Ignác dr., Darányi Béla, Darányi Gyula dr., Darányi Kálmán, Dáni József, Deiminger Imre, Dobokay Lajos, Dömötör László dr., Dörschug Antal dr., Esterházy Miklós herceg, Elek Ernő, Emödy József, Engel Henrik, Eberling Ede dr., Fabricius Endre, Földi János, Förster Aurél, Förster Lajos, Gallasy István, Gallasy László, Gaál Jenő dr., Gosztonyi István, Goldfinger Gábor, Grasseli Miklós, Györy Lóránd dr., György Endre, Hajós József dr., Haracsek László, Harsány Oszkár, Hermandinger Hermann, Horváth Jenő, Horváth Sándor, Hreblay Emil, Hutyra Ferenc dr., Ivánka István, Jancsó Dezső, Jeszenszky Andor, Jeszenszky Pál, Josipovics Géza, Kammerer Erő, Kazy József, Kende Zsigmond, Kenéz Zoltán, Kerpely Kálmán, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Korb Nándor, Kostyán Ferenc, Koritsánszky János, Kovácsy János, Krolopp Alfréd, Krolopp Hugó, Kűszler Henrik, Laehne Hugó, Láng József, Libits Adolf, Lichtenegger Gyula, Madarassy Gábor dr., Matta Árpád dr., Mailath József gróf, Matyasovszky Miklós dr., Mayer Pál, Máday László, Márkus Miksa, Meskő László, Meskő Pál, Mezey Gyula, Mezössy Béla, Mally Béla dr., Mendl Jeromos, Mérey Lajos, Molnár István, Mutschenbacher Emil dr., Nagy Emil dr., Nagy Ferenc

dr., Natorp Tivadar báró, Nehrebeczky György, Nerei Ödön, Nick Ede, Ottlik Iván, Ozmits Géza, Paikert Alajos, Pallavicini Ede örgróf, Paur Ödön, Perczel Ferencz, Pirker János, Podmaniczky Gyula báró, Propper Semu, Radics György, Rajner Kálmán, Rátz István dr., Renner Róbert dr., Reusz Andor, Reusz Henrik, Reichlin Meldegg Győző báró, Rodiczky Jenő dr., Róth Lóránd, Rubinek Gyula, ifj. Salamon Géza, Schell Gyula báró, Széll Kálmán, Seidl Ambrus, Sierbán János, Somssich Andor, Somssich Géza gróf, Somssich László gróf, ifj. Sporzon Pál, Szardner Ernő dr., Szent-Iványi Árpád, Szent-Ivány Zoltán, Szilassy Zoltán, Szomjas Lajos dr., Sztéryényi József, Sztójánovits György báró, Tóth Jenő, Ujhelyi Imre, Vadász Endre, Viczián Antal, Wekerle Sándor dr., Zeuser Károly, Zselénski Róbert gróf, Zichy Aladár gróf és még többen.

A mezőgazdasági érdekképviselet kérdésével kapcsolatban a következő nyilatkozatot vettük:

A „Köztelek” 92. számában Keglevich Gábor gróf tollából megjelent cikk figyelmessé tett engemet Rubinek Gyula, az OMGE. tisztelt igazgatója által a „Köztelek” 88. számában közléteit „Az érdekképviseleti javaslat sorsa” című közleményére, mely érthetetlen módon eddig kikerülte figyelmemet.

Miután én is azok közé tartozom, kik az utóbbi szövetségi nagygyűlésen az érdekképviseleti kérdés részletes tárgyalását elleneztek és kik a tisztelt igazgatót ur által mint „akadémikusok” aposztrofáltattak, megragadom a tollat — nem szívesen bár — nem is azért, hogy ma álláspontomat az érdekképviseleti kérdésben kifejtsem (meg fogom azt tenni más alkalommal), de pusztán azért, hogy ezt az igazgató urtól kapott epitheton ornamens-ot visszautasítsam.

Lelkes híve vagyok az érdekképviseletnek és annak mielőbbi életbeléptetésének, de oly formában, hogy az hasznára legyen azoknak, akiket illet; és hogyha abban a nézetben vagyok és annak szóval is kifejezést adok, amihez különben jogom is volt, hogy a törvénytervezet a mai formában a várt sikert nem fogja hozni és amidőn azt a legbensőbb, őszintébb és a praktikus életből merített meggyőződésből szem, akkor a tisztelt igazgató ur igenis mondhatja, hogy tévedtem, de az „akadémikusod” kifejezést sem ténykedésem alapján, sem pedig az igazgató ur, mint a tervezet egyik szerzője, sértett ambíciója alapján jogosultnak el nem ismerem és ezennel a leghatározottabban visszautasítom.

Hoyos Miksa gróf.

A fenti nyilatkozatra vonatkozólag tiszteletteljes válaszom a következőkben adom meg. Az igen tisztelt gróf urnak nemcsak joga, sőt kötelessége is meggyőződése mellett sikra szállani. Az én czikkemmel a legtávolabbról sem volt szándékom őt e joga és kötelességében gátolni, aminthogy ez módomban sem áll. De viszont áll az is, hogy az igen tisztelt gróf ur sem jogosult arra, hogy mások meggyőződésének a megnyilatkozását megakadályozza.

Már pedig azon tényével, hogy előzetes megbeszélés alapján maga is csatlakozott azon akcióhoz, amelynek czélja volt a kamarai törvényjavaslatnak részletes tárgyalását a nagygyűlésen megakadályozni, maga is hozzájárult ahhoz, hogy a nagygyűlés azon tagjai a hozzájárulás jogától és kötelességük gyakorlásának lehetőségétől megfosztassanak, akik azért jöttek fel, hogy épp ezen a gyűlésen nyilatkozzanak a javaslat érdemére nézve.

A bizottsági tárgyalás ellen nekem nem volt észrevételem, de igenis volt és van a mód ellen, amint a bizottság kiküldése történt. Mert azt talán elismeri az igen tisztelt gróf ur is, hogy az ügynek csak hasznára vált volna, ha a nagygyűlés felesleges zajos jelenetek helyett az ügy érdemeivel foglalkozhatik s ezen vita eredményeképp küldetik ki egy bizottság a javaslat rész-

eny és vajké-
összdíjazással
összdíjazással

mutatja azon
őan husmarha
pontból igyek-
nyertes tehene
g 66 3 font tejet
donosnak egy
nappal még
ehenek tejének
thorn tehénnél
alom.

eg a végleges
nak véve:

ítva az idek termé-
kevebb
2-1
40
42
0-82

ést adott, míg
ehhez hozzá-
a legelő igen
idején szintén
y a takarmány
átások egészen
azonban 1872

jó. Acre-nként
el szemben, s
kevesebb a
is kb. 100,000
sz az összes
ermelés miatt
a komlóarak,
átlagár csak
setben az idek
vedelem a ter-
komlótermesz-
ztása követne.

tszámítás

dörségről szóló
-a által előirt
zsgálatok kap-
szonállatszám-
ügyi miniszter-
utóbbi száma
ománynunk idek
annyira köz-
intik hazánk
miszerint he-
hasábjain ez

keelőtt, hogy
kivétel nélkü
latot mutatott
smarhadalomá-
p, az előző évi
porulat tehát
ománynunk idek
évi 1.797,664
at 61,922 db,
idei létszáma
928 darabbal
74 db. vagyis
ama 7.872,742
bal szemben,
vagyis 4-28%
ecske is, sőt a

haállományra
elyek azt mu-
szarvasmarha-
t a mult év
zaporulat mu-

1908-ban	+ vagy -
601	+ 105,559
77	+ 286,548
01	+ 2,489
12	+ 78,736
86	+ 20,176
77	+ 493,543

Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt (fő) nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Perczelházásoknál az intézet minden tekintetben segítékezik. Az intézet egyszerű levélre barkának szívesen ad felvilágosítást.

NVILTTER.*)

A kiváló bőr- és lőporos gyártás SALVATOR... Kárpátok Árványkiszáradásos vagy a Kárpátok-Lipóci Salvator-forgalmi Vállalatát Budapest, V. Rudóltérpark.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárási viszonyokban alább hagyott némileg a fagyos temperatura, bár az éjjelek hidegek, ami az amugy is gyenge és visszamaradt vetésekre ártalmas hat. A vizálati viszonyok igen rosszak és mindent elkövetnek a hajóulajdonosok, hogy az utban levő hajórekományok minél sürgősebben beérkezzenek és rindeltetésük k atadhstók legyenek. Az időjárás i viszonyokban egyelőre nem várható változás és csak december közepére jó-solaak erősebb hideget.

Ami az üzleti viszonyokat illeti, legutóbbi jelentésünk óta a világpiacon lanyhult némileg az irányzat; az angol piacok hangulata nyugodt, Franciaországban nedves esapadékus időjárás uralkodik, a vetési munkálatok teljes befejezése rapok kérdés. Az üzletirányzata alig tüntetnek fel változásokat. Argentínából érkező hírek szerint a kínálat mérve emelkedett, ami némi olcsóbodást idézett elő. A balkánmenti államokból igen kielégítő jelentések érkeznek a vetés k állapotát illetőleg.

Ami a magyar és osztrák piacokat illeti, különösen a Budapesti tőzsdén nagyobb szilárdulás következett be: a málmok mindvégig jó vételkedv t tanusítottak, ezzel szemben a kínálat korlátot maradt. A szilárdulás oka főleg a politikai viszonyokra, valamint a rosszabb osztrák mezőgazdasági jelentésre vezethető vissza; emelkedt főleg az új 1909. évi bu. ára.

Ausztriában élénk vételkedv nyilvánul lisztvásárlások tekintetében s a fogyasztási igény nálunk is nagyobbodott. A málmok december hó 1-től kezdve nemredukcióval dolgoznak, ami azonban algha lesz befolyással a gabona árának alakulá-ára. H sonlóan a Budapesti piacéhoz, szilárd volt a hangulat a bécsi piacon is.

*) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Rozsban szintén szilárd az irányzat, árpában nem nagymértű a forgalom, tengeriben csekély a kínálat, a szállítási viszonyok igen rosszak, az árak valamivel emelkedtek.

Zabban élénkült az üzletmenet. Az egyes gabona nemtek áráról és azokban végbement változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1908. december 1.

Politikai szempontok irányítják most némcsak az érték-, hanem az árutözsdeket. Így ma békésebb hírekre és egyébként megfelelő nyelhe időjárásra a buzaüzlet további 20 fillér hanyatlást tüntet fel. Legmagasabb jegyzé-einktől úgy késztárbán, mint a határidőkénél majd em egy korona áre-ésig tavolodtunk el.

Rozs 60 fillérrel olcsóbb, 21:10 K. Budapesti paritásban a napi érték. Arpa a hét eljén 16:60 K. mellett könnyen taílt elhelyezésre, ma az is lesőbb volt.

Tengeri lángha, forgalom csekély. Zab élénk, kereslettel és 18 K. fizették, az összirányzattal egybehangzóan ezen árucikk is 30-40 fillérrel olcsóbb lett.

Eladott: Buza, Tiszavidéki: 400 mm 80 k. 26 K. 80 f., 400 mm. 80 k. 26 K. 70 f., 1300 mm. 80 k. 26 K. 70 f., 600 mm. 80 k. 26 K. 65 f., 200 mm. 79:5 k. 26 K. 80 f., 300 mm. 79:5 k. 26 K. 70 f. felső, 400 mm. 79:5 k. 26 K. 60 f., 100 mm. 79:5 k. 26 K. 50 f., 2 0 mm. 79:5 k. 26 K. 50 f., 100 mm. 77:5 k. 25 K. 70 f. felső, 100 mm. 77:5 k. 26 K. 50 f., 100 mm. 77:5 k. 26 K. 50 f., 100 mm. 76:5 k. 24 K. 50 f. felső, úszkös.

Tolnai: 150 mm. 77:5 k. 26 K. 30 f. Pestvidéki: 1000 mm. 75 k. 26 K. 20 f., 100 mm. 75:8 k. 26 K. — f., 150 mm. 79 k. 24 K. 20 f., 100 mm. 74 k. 24 K. 20 f., 100 mm. 73:5 k. 27 K. — f. Fejérmegyei: 100 mm. 79 k. 26 K. 40 f., 300 mm. 78:8 k. 26 K. 40 f., 300 mm. 78 k. 26 K. 20 f. Fejérmegyei: 500 mm. 77:5 k. 26 K. 40 f., 300 mm. 76 k. 26 K. 25 f., 650 mm. 76 k. 26 K. — f.

Dunai: 1350 mm. 77 k. 26 K. 10 f. Bácskai: 100 mm. 73:5 k. 25 K. — f. úszkös Rozs: 1140 mm. 21 f. 30 l. 3 óra, 200 mm. 21 K. 10 f. kpl. Zab: 100 mm. 17 K. 20 f., 200 mm. 17 K. 10 f., 160 mm. 17 K. 50 f. kpl.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Table with 2 columns: Location (Buza, Rozs, Zab, Tengeri) and Date (1909. Aprilis, 1909. októberre, 1909. áprilisra, 1909. októberre, 1909. áprilisra, 1909. májusra) and Price.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. december hó 1-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozottak a szokott közlegekből 123 szekér réti széna, 32 szekér muhar, 20 szekér zsupszalma, 25 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 400 zsák szeeska.

A forgalom élénk.

Árak állírékben q-ként a következők: réti széna 800-1000, muhar 920-1040, zsupszalma 640-700, alomszalma 560-640, takarmányszalma —, 100 kőve tengeriszár —, egyéb takarmány 640-760, zabosbukkony 900-1000, lőhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 780-840, szálmásesoska 720-740. Összes kocsiszám 219. Összes súly 262,800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a kereslet gyérebbe volt és nagyobb kínálatok és olcsóbb kontingens nyersszesz jegyzések folytán a szeszárak vala mivel olcsóbban maradtak ismét. Elkelt finomított szesz adózva nagyban 179:50-180 K., adózatlanul 69:50-61 K. nagyban helybeli áramtól, míg ellenben vidéki finomítótól 1-1:50 K. ocsóbban ajánlanak.

Élesztőszesz adózva 178:50-179 K., adózatlanul 59:50-60 K. kelt nagyban és 1-2 K. drágábban kiesinyban felsőmagyarországi revők által vásárolva. Denaturált szesz hordóval együtt költsére 50:50-51 K. kelt el tartott irányzat mellett.

Mezőgazdasági szeszgyarak részéről élénkebb a kínálat és kontingens nyersszesz árban 54 K.-ig jegyzésen aul 2-2:50 K. ajánlottak gyérebbe vételkedv mellett. Exkontingens szesz tartott áron jegyeztetik.

Budapesten a kontingens-nyersszesz á a 67-58- K. Bécsi jegyzés 54:80-55:20 K. kontingens nyersszesz-ért gyérebbe forgalom és kereslet mellett.

Budapesti jegyzés

Table with 2 columns: Item (Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Élesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz) and Price (nagyban, koronákban).

Chilisalétrom.

Az üzlet, ugylátszik, teljesen nyugszik és a termelők a hajórekományokat eladatlanul szállítják Európába.

Table with 2 columns: Item (folyó év nov szállításra, decz. szállításra, 1909 januári szállításra, februar-márciusi szállításra, márciusi szállításra, áprilisi szállításra, májusi) and Price (9:25 márka).

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrítakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az elmúlt heti lisztüzlet szilárd iránytatu volt. A málmok áraitak folyton emelik, de még mindig nem állnak arányban a nyerstermények magas áraival. Rendelkőzések elég kedvezően érkeztek, tekintettel a hajózási évad végére. Heti lisztforgalom 123,770 q. volt.

Nemzetközi gabonapiac 1908. nov. 28-tól 1908. december 2-ig.

Large table with columns for location (Kelet, Budapest, Liverpool, Wien, Prága, Mannheim, Páris, New-York, Chicago, Buenos-Ayres, Odessza), item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Arpa), and date (November-december). It includes sub-tables for 'Effektív árak' and 'Határidős árak'.

A fővárosi málmok átlagos buzaliszt jogyzésai 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákosítul.

Table with 8 columns (Szám: 0-7) and 2 rows of data for flour prices.

Rozslisztrák: Szám: O, O/I, L, WR, II, II/B, III. Ár K: 33.20 32.80 31.80 31.00 30.40 29.80 29.20

A korpaüzlet a lefolyt héten igen élénk mederben mozgott. A vételkezdés lényegesen nagyobb volt, mint a kereslet, miáltal a málmok ársíkat folyton emeltek.

A többi ábraktakarmányozók árjai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Table listing various types of feed (Finom korpa, Gorbma, Rozskorpa, etc.) and their prices.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 december 1-én.

Az üzleti forgalom a héten nem elég élénk. Csak baromfiiban vezettek a túlnagy hozatalok tetemesebb ár-eresre.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahús hátulja 1.20-1.40 K., eleje 0.96-1.08 K., vicski borjú borbán, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 0.76-1.00 K.

Vad: 6x 1.40-1.60 K., szarvas 0.70-0.80 K., vaddisznó 80-1.00 K. kg.-ként egészben, nyúl nagy 2.80-3.00 K.

Tejtermékek: tejavaj (centrifugált) I. 2.20-2.40 K., II. 2.00-2.10 K., főzésvaj (köpült) 1.80-1.90 K.

Zöldegszék: burgonya (vagonára) sárga 7.00-8.00 K., rózsza 7.00-8.00 K., fehér 5.40-6.00 K.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 40-60 fillér, érett chasselas fillér kg.-ként. Alma: elsőrendű árú (aranyarman, renett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.)

Vegyesárak: Bor és szeszes italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 70-90 K. kg.-ként.

Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítői ügyben is ad felvilágosítást. Gyümölcsíz 0-0-0 fillér kg.-ként. Gomba szárított 0-0-0 K., szappan — fill., lenecse (erdélyi) — K., bab apró — K., nagyszemű — K., lenecse — K. 100 kg.-ként.

Hideghus-vásár az Orczi-úti élelmi piacon 1908. év december hó 1. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 38 árus 19 drb sertést, 1 árus 9 drb süldőt, 8000 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát, 450 kg. hájat.

Videkről és pedig 24 drb sertést. Forgalmat élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 132-132, süldőhús 1 kg. 130-130, füstölt sertés-hus 1 kg. 164-164, szalonna zsírnak 1 kg. 128-128, füstölt szalonna 1 kg. 160-160, háj 1 kg. 136-136, disznósír 1 kg. 152-152, kocsonyahús 64-64, füstölt sonka 1 kg. 184-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-éri élelmi piacon 1908. év december hó 1. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 74 árus 20 drb sertést, — árus 15 drb süldőt, 2500 kg. friss húst, 1200 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát, 300 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 525 drb sertést, 25 süldőt. Forgalmat élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 120-124, 1 q. 104-112 K., süldőhús 1 kg. 132-148, füstölt sertés-hus 1 kg. 156-180, szalonna zsírnak 1 kg. 128-132, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 136-140, disznósír 1 kg. 152-154, kocsonyahús 1 kg. 68-80, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillérig.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns: Item description (Óreg nehéz, Óreg közép, Fialat nehéz, etc.) and Price (fillérig).

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény. A hizott sertésüzlet lanyha irányzatú.

Bécsi szarvasmarhavásár. (Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 november hó 30.

Table with 2 columns: Item description (Felhajtás összege, Minőség szerint, Származási hely szerint, Nem szerint) and Price.

Árak (100 kilogrammonként elősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with 3 columns: Item description (Magyar hizott ökör, Galicziai hizott ökör, Tarka hizott ökör, etc.) and Price.

Irányzat: lanyha, prima ökör a multheti árt megtartotta, középminőségű ökör 1-2 K. drágább, többi minőség ára változatlan. Bika és csontosmarha egyes darabok 1 K.-val drágábbak.

Szerkesztői üzenetek.

T. Gy. Déma. Ha legelője gyenge, úgy azt műtrágyázással javíthatja ugyan, de egyelőre teheneinek póttakarmányt kell adnia, mert a műtrágya hatása már csak a jövő évben érvényesülhet.

P. L. Bakófa. 480 kg. beállítású súlyra eleintén legfeljebb 15, a bizlalás végén azonban már csak 12-13 kg. szárazanyagot képes a marha naponta fölvenni, keményítőérték, újségele pedig állandóan mintegy 6.9 kg. Az Ön 5 adagolásának szárazanyagtartalma 17.9, 20.0, 15.7, 15.6 és 13.1 kg., keményítőértékük pedig 6.3, 7.6, 6.7, 6.9 és 6.7 kg. A második s negyedik adagolást kivéve tehát némi hiány mutatkozik a keményítőértékben, ami azonban nem lenne nagyobb baj, ha a marha legalább teljesen megtudná a neki szánt takarmányt enni, amibe azonban nem képes. Ha pedig csak 3 kg. izéket hagy, bár a II. időszakban 6-7 kg.-ot is fog hagyni s ha az izéket tisztán csak árszármájának veszzük, máris mintegy 0.6 kg. keményítőértékkel kevesebb jut neki, mint amennyit Ön szánt a marhácaak s ezért lassan fog hizni. A mi tanácsunk tehát az, hogy apaszsa a szalmaszecskát és szaporítsa a csöves tengeridrárt, mert csakis az 5-ik adagolás olyan, hogy majdnem megfelelőnek mondható. Cs. I.

S. Ö-né Szécsény. D naturált préselt és örölt marhaszó a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete útján, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz. szereshető be.

S. K. Hogy a per hogy fog végződni, arról nem beszélünk. A haszonbérlet a szerződést kétségkívül megszerzte és az eladott szalma értékét a tulajdonosnak megtéríteni tartozik. Hogy ezen felül külön kártérítést követelhet-e annak a fejében, hogy a haszonbérlet szabályszerű eljárása esetén a földet előnyösebben lehetett volna új haszonbérbe kiadni: ez már nagyon prekariusz dolog s úgy jogi, mint gazdasági szempontból a kártérítési alap megkonstruálni nagyon nehéz. Erre alapított kártérítési követelésnek nem merünk nagy sikert jósolni. Nagyon hasonlítana ez ama sokat emlegetett rókhöz, amelyről két bört nem lehet lenyuzni. Sz. F.

A. J. Székelyházi. A gazdasági törvény 15. §-a megengedi, hogy a felek a szerződésben a törvényesnél rövidebb fölmondási időt állapíthassanak meg. Az így megállapított fölmondási idő oklevéllel nem bírósági ítélettel kötött szerződésben 1 hónappal rövidebb nem lehet. A hat heteti fölmondás tehát a törvénynek nem ellenkezik és így érvényes és kötelező. Sz. F.

B. és P. Ipolyvári. Erre a kérdésre már egyszer reflektáltunk és azt kértük, hogy sziveskedjenek az írásbeli szerződésnek ide vonatkozó pontját velünk hű szövegben közölni. Ennek a kérelemnek már megírt nem felelt meg és így csak annyit mondhatunk, hogy a szerződést szorosán kell magyarázni, vagyis az új bérlet a régi bérletnek csak azt tartozik megtéríteni, aminek a megtérítésére magát világosan kötelezte. Ha tehát a szerződés a kukoricaföld fejében való visszatérítésről és a betegesgyőzönpénztári járulékáról külön meg nem emlékezik, akkor az új bérlet álláspontja helyes. Sz. F.

F. J. Boldogasszony. A fekete ugar alatt rendszeresen megmivelt — háromszor szántott — terület értünk, mely egy évig pihent. A szerződés szerűleg kikötött feleke ugart tehát háromszor szántott állapotban (ugarolás, keverés és vetőszántás) kell átadni.

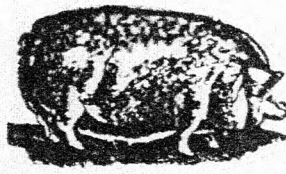
Advertisement for Lópokrócz-előnyárajánlat! Legkisebb szükségletnél is gyári áron! Includes an image of a horse and text describing the benefits of the product.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 darab 100 korona; sima 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a legnemesebb fajkból. — Arjegyék ingyen. — Rendelési cím:

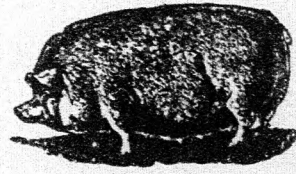
SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsőseged. (Somogy m.)

Sertéseladások és vételek

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésde bérpalota.)
Telefon: 97-05 Interurbán.
Felvilágosítással készséggel szolgál.

TAKARMÁNYOZÁSTAN

Irta: **Cselkó István**, a magyaróvári gazd. akad. tanára.

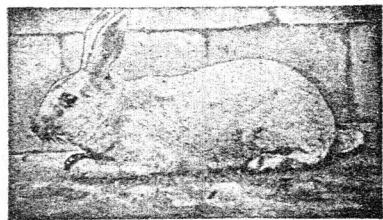
KELLNER új alapot adott a takarmányozástannak s azzal egyszerűbbé, de mindamellett megbízhatóbbá tette, mint aminő volt eddig. A két alap közötti különbség az, hogy míg a régi tisztán csak a takarmányok emészthető összetételére támaszkodott, addig az új a táphatásból indul ki, mely nem áll szoros viszonyban az emészthető összetétellel, mert az emésztés munkája s az emésztőcsatornában végbemenő bakteriumműködés elvonja az emészthető anyagoknak egy részét attól, hogy táphatást fejtsenek ki, ami különféle takarmányoknál eltérő mértékben történik. A táphatás egységes kifejezésére a keményítőértéket választotta **KELLNER**, mely tehát nem más, mint a takarmány hasznavehető energiájának azon viszonya, mely közte és a keményítő hasznavehető energiája között létezik. **KELLNER** új elmélete kötelességévé tette az OMGE. könyvkiadó-vállalatának, hogy oly takarmányozástant adjon a gazdaközönség kezébe, mely ezen az alapon van megírva, egyébként pedig hazai viszonyainkhoz alkalmazkodik. Ára vászonkötésben **10 korona**.

Megrendelhető a "PÁTRIA" részv.-társaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Ura község (Szatmár megye) határában 1500 hold (1200 négyszögöles), melynek mintegy kétharmada kitünő szántó, a többi pedig elsőrendű legelő, **1909 január 1-étől** kezdődő esetleg hosszabb időre

bérbeadandó.

Megtéktelési engedélyt és részletes felvilágosítást **Barta Odön ügyvéd irodája (V., Nádor-utca 9.)** adhat. 1108

Eladó házi nyulak
Számfeletti tisztavérű **EZÜST SZŐRME**

10 hónapos bak nyulaimat drbonként 10 K-ért; remek szép befedezett 11-12 hónapos ezüst szőrme anyanyulakat drbonként 20 K-ért eladok. Csomagolás ingyen. Az állato-ért teljes szavatosságot vállalok s azokat vagy utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése ellenében azonnal szállíthatom. **Hreblay Emil, Kolozsvár.** 1095

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Pinczék: **Budafok.**

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Értékesít húsféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szeszes italok értékesítése.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Kirendeltség: **Közp. Vásárosarnok.**

:: BUDAPEST ::

— Igazgatóság és központi iroda: —
IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET VEZÉRKÉPVISELŐI.

Baromfiüzem: **Budafok.**

Ételkészítő-áruház (IV., Várház-körút 8. sz.) hú-, csemege-, fűszer-, bors és nagybani osztályokkal. — A maga nemében egyedül álló élelmiszer-intézet.

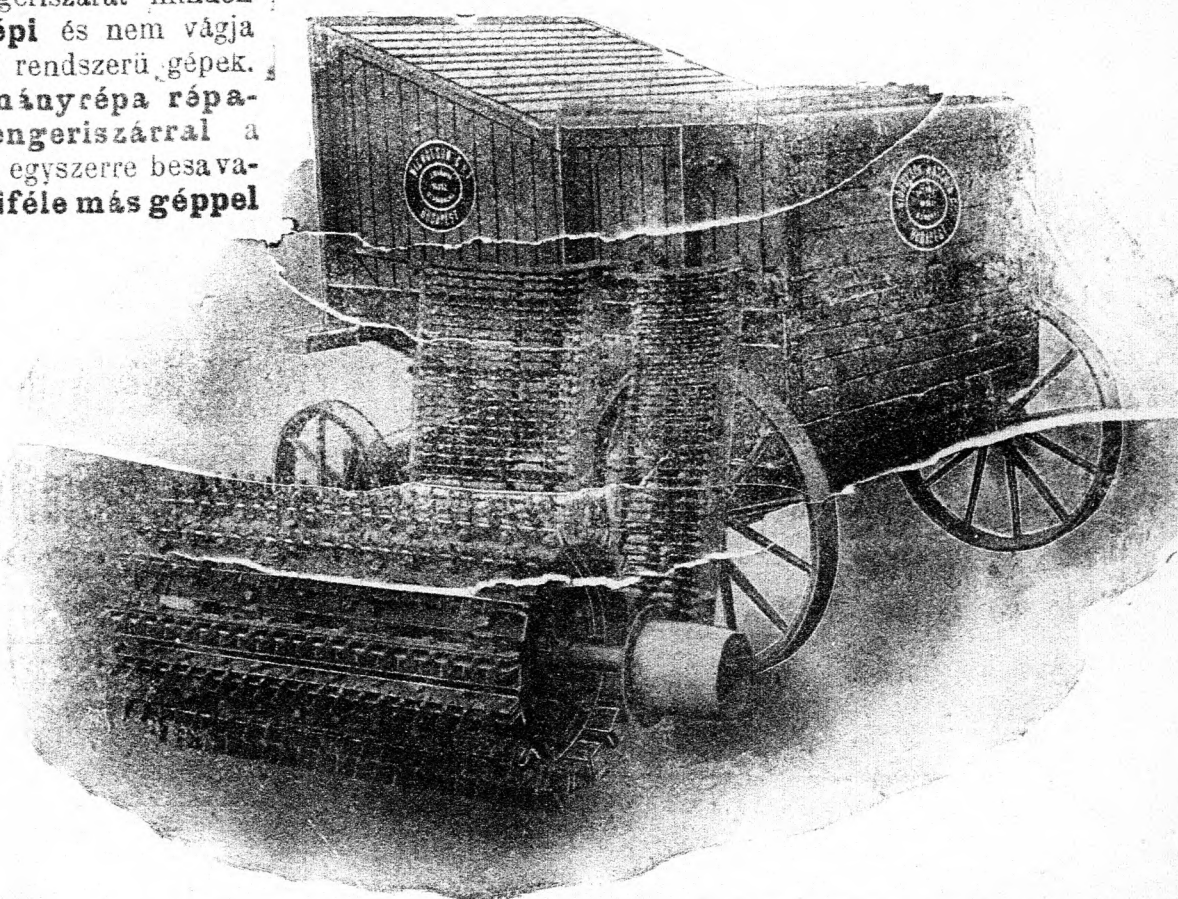
Flokok: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdélyi birtokosok ottani fiókjainknál mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket a legjutányosabban vételezhetnek.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZABADALMAZOTT TENGERSZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli szerkezet, mely a tengerszárát minden részeiben a **legtökéletesebben feltépi** és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. **Az egyedüli gép, melylyel takarmányrépa répa-fejek levéllel, egyidejűleg a tengerszárrel a legtökéletesebben felapríthatók** és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen **kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető** mint az „Ásványi“ féle tengerszártepőgéppel. 1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„Nicholson“
GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, VI.,
VÁCZI-UT 17. SZ.

Arjegyék és ismertetés
ingyen és bérmentve, ...

Pályázati hirdetmény.

A kalocsai érseki uradalom az elhalálozás folytán megüresedett **számvevői állásra** a kalocsai Érsek Ur által megállapítandó fizetéssel pályázatot hirdet.

A pályázati kérvények folyó évi december hó 10-ig Érsek Ur Ö Excellentiájához czimezve alulírt igazgatóságnál lesznek benyújtandók.

Kalocsa, 1908. évi november hó 28-án.

Kalocsai érsekuradalmi jószágigazgatóság.

1120

Gazdák figyelmébe! Most jelent meg:

A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése

Irtta: **SZILÁRD GYULA** a gróf Esterházy-féle csákvári főmivisesiskola tanára

Tartalma: Pálinka- és cognacfőzés. A törköly és venyige mint takarmány. A borsóprű értékesítése. Borkönyverés törkölyből és borsóprűből. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmag-olaj-nyerés. Csersavoldat készítés szőlőmagból. Ecetkészítés.

1 korona 60 fillér előleges bekládása ellenében bérmentve szállítja a "PÁTRIA" részv.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat, levél-papírokat, borítékokat raktáron tart és egyéb

NYOMDAI MUNKÁKAT

jutányosan és csinos ki-
vitelben készít

"PÁTRIA"

irod. váll. és nyomdai r.-t.
BUDAPEST, IX.,
Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Árjegyzékkel valamint költségvetéssel is készséggel szolgálunk.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

Főfeladatuk tölteni a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.
Kifolgozza az okoszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemi tervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdasági számviteli felülvizsgálatot vagy állandó ellenőrzést. Elvégzi a gazdasági számviteli elkönyvelést, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmesség számításokat készít. Tanácsot ad birtokberbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztviselést elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékbecsléseket végez. A bejelentett alá- és bérbeadó birtokokat törzkönyvileg nyilvántartja.
Gazdatisztokat és beryébevezető gazd. személyzetet kereseket nyilvántart.
Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését készíti. Adófelmentések ügyében utbizonyítással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály írvényi működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

- 643 m. hold** Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cementárnyaggyárral, iparvágány a mérleggel, urakkal. Barmikor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zaborszky, Törje.
- 197 m. hold** pilléscsúszal vonalon, fővárostól 30 km.-re 4 község között, orvos, gyógyár Nyergesfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csőrök magtrákkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával.
- 200 m. hold** sík fekvésű l. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfélelő g. épületekkel.
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, ur lakással és 5 hold díszkerttel, köves út mentén.
- 100 kat. hold** körülí l. o. bécshal föld, 15 percnnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percnnyire, urlak és gyümölcsös.
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urakkal.
- 1015 kat. hold** Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel.
- 800 kat. hold** Erméleken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohány-épületekkel, kelő lak- és gazdasági épületekkel.
- Temesvári határában**, a városból 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédkházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-gőrével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primitív klasszikus kert (talaj)**, nagy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés költsége.
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsral 1/2 óra, vasútállomástól máton 4 km.-re, megfélelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urakkal. 40 m. h. erdőállósággal.
- 688 hold** Nógrád m.-ben, melyből 400 h. szántó, 54 h. rét, 3 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, szarvas és ut. Vasútállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbé is kivethető.
- 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó.
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó.
- 2488 hold**, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfélelő számu kitény köből épült épületekkel, 10 szobás konyhával, szeszgyár és fűmoltó. Jó munkaszínyonok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbé adó.
- 290 hold** Szilgy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénretelekre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek.
- 200 hold**, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban egy-egy az egész terület eladó.
- Emeletes kastély** a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.

Birtokvétel:

- 300 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól.
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó út mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árvas kerttel.
- Kiseb birtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.
- megvételre kerestetik:** **400-1000 h.** birtok, melynek nagy része vágató erdő.
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Örmér, Hires vagy Borsod megyékben fekvő birtok.
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében.
- 200 holdas** birtok ur lakással, lehetőleg Kecskemét vidékén.
- 10-1500 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén.
- 2000 hold** elsőrendű talajú birtok, cszorkorépe vidéken, vasútállomás közelében, szép kastéllyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira.
- 800-1200 m. hold birtok**, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfélelő lakóházzal.
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz.
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs költséggel.
- 3-400 hold** egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton.
- 800-1000 holdig** jó földet és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faliban vagy város közelében legyen.
- 500-1000 m. hold** lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvésű, vasútállomás közelében.

Bérbeadó birtok:

1150 m. hold Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasút mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rita tejgazdaság üzemeltethető. **250-300 m. h.** Erdélyben vasúthoz közel, jó urakkal és gazdasági épületekkel.

Ezen kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók telepepitésére alkalmas birtokokat és bérlőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdatisztviselőknél.
Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.**

Felhívás a gazdákhöz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérlo urakat, akiknek okleveles gazdatisztre, vagy más gazdasági alkalmazottira szükségük van, felkérjük, hogy a náluk üresedésben levő állásokról az OMGE. üzemi osztályt illetőbb értesítés sziveskedjenek. Ugyanis ama helyzetben vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdatisztvéket és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlhatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

5048/1908. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur folyó évi 37301. X—1. számú magas rendelete folytán alulírott erdőhivatal, a kir. kincstár tulajdonát képező

viskvárhegyi fürdőtelep

eladása végett folyó évi december hó 21-én délelőtt 10 órakor a bustyaházi m. kir. adóhivatal hivatalos helyiségében írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli versenytárgyalást hirdet.

Kikiáltási ár 56.228 (ötvenhatezerkettőszázhuszonnyolc) korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka.

Az árverési és szerződési feltételek alulírott erdőhivatalnál bármikor megtekinthetők s illetve írásban díjmentesen megszerezhetők.

Írásbeli ajánlatot tevők az árverési feltételeket szintén aláírni tartoznak.

Elkészt, valamint utóajánlatok és táviratok figyelembe nem vétetnek.

Bustyaháza, 1908. évi november hó.

Magyar királyi erdőhivatal.

1119

HIRDETÉSEK

A

KARÁCSONYI

NAGY

MUTATVÁNY-

SZÁMRA

csak folyó

hó 18-ig

vétetnek

fel.

HIRDETÉSI ÁRAK:

Egész oldal 100.— kor.

Fél oldal 50.— kor.

Negyed oldal 25.— kor.

Nyolczad oldal 15.— kor.

Fizessünk elő a
Köztelek

Olcsó Könyvtár

személyes mezőgazdasági ismereteket népszerűsítő havi füzetes vállalatra.
Előfizetési díj egy évre (12 füzet) 5 korona.

észletes prospektussal kívánatra
INGYEN

szolgálat az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület könyvkiadóvállalata, Budapest IX., Üllői-ut 25. sz. ("Patria" r.-t.)

Eladó amerikai kanczák. Hét évesek, több ügétverseny nyertesek, sárga és fekete s 158 cm. magasak. Leveleket továbbít a kiadóhivatal. 5418

Eladó 2 éves pluzgani fajbika. Bővebbet olv. Ernst Balanc, Karczag. 5404

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészllovak és választott csikók

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segítésemet felajánlom s a folyó évben muraköz és vidéken tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciáik rendelkezésre állnak!

Czímem: idősb Heinrich Mór lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz) Sürgönczím: Heinrich Senior, Csáktornya. 5720

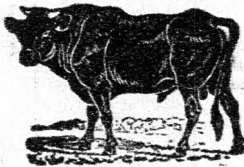

Igen szép, válogatott vörstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszőborjakat ugyiszintén legprimább lekötni való és

jármosókreit legjutányosabb áron ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK. Megrendelések egyezség szerint hármikorra is elfogadhatnak. 882

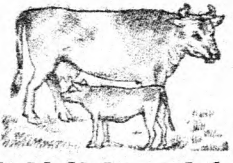
Elsőrendű fajjellegű vörstarka ökor és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járumba való tarka ökröket, ugyiszintén hasas v. friss fejű teheneket a legjutányosabb áron egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk. 269

SPITZER és WEILER KIS-CZELL.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik. Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 4 4

Valódi bonyhádi frissfejű, hasas tehenet és mindenféle tenyészállatot szállítok. Elvállalom a pusztán és istállóban való állandó tartást is, kevés haszonnal megelégszem, mert hizlalás helyett az állatokat trágyanyerés céljából tartom. A legbiztosabb kiszolgálásért kezeskedem. 4736

Hoffmann Dávid Pusztaszentgyörgy bonyhádi Bonyhád, Tolna megye.

Bonyhádi faj vörstarka ökor- és üszőborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járumba való tarka ökröket, ug. szintén hasas vagy friss fejű teheneket a legjutányosabb áron egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye. Vegyesek Szabadalmazott törekvésű törekvésű gyártásához, már forgalomban van, társak keresek, esetleg eladnám. Bencsik Pál, T. Alpar. 5465

Borvásárlás! Telefon: 11627. Hordóeladás! Schwartz és Fabian Budapest, VII. Erzsébet-körút 35. bor- és hordóforgalmi vállalat. Fszkózzel vásárlásokat, bort, seprő- és tökönyt; szállít mindenféle nagyságu új és használt hordót. (Transport- és ászokhordót.) 5453

A sertésvesz gyógyítható! Erre megtant Bismol Gyula könyve: A sertésvesz gyógyítása latorvosok, sertésnyésztők és hizlalók használatára. Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

FAKULT BÖRKABÁTOK

sötét színekre tartósan festettek 4550 HALTENBERGER BELA ruhafestőgyárban, Kassa. ALAPITTATOTT 1810.

Eladás

Gyümölcsfa-eladás. Legnemesebb fajalma és körtefa, erőteljes, dús gyökérzetű, 3-4 éves darabja 60 fill. 2-3 éves darabja 50 fill.; Tököl vasutállomásra szállítva, 100 darabon felül vételénél 10% engedmény. Megrendelhető: osepaszti kertészetnél. Hermina-major, u. p. Török. 999

Szeszárszámitási táblázat 71%-67% erősségű szeszkeverékek alkoholtartalmának hektoliter-fokokban való meghatározására, a szesz igazi fokából és illékony kifejezett igaz terozatából. Összeállította Thierry Péter. Ára 1 korona, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

Vadászfegyver. Ritka sötét. Több kitérés, (fém vadászfegyver potom áron eladó. Köztük Toplevérekus Lancaster 20 ft. Előlekvő lakatszerkezeti modern Hammerles 35 ft. Grenez-Áru Bücks-finte 40 ft. Szeleser Mánicher, Drilling, Winchester, válogatott, szelid káziánányú Hammerles, töltény kivétel a (ejektoros); angol vadászfegyver, különféle lammélt és több más jó puska. Ezen összesen eladó Radó A. Egyetemter 5. Ugyiszintén néhány Hammerles-revolver, ugyaníli fényképezőgépek féláron kaphatók. 4736

Tanulmány a borni szarvasbérni tenyészeteknek ismertetése. Irta Sacz D. Kukuljevic József m. kir. álatorvos. Előszóval ellátta Monostori Károly, 39 ábrával. Ára 2 korona. Ezen kontos forrásunkra a hazánkban lévő bérni tenyészeteket ismertető s így vásárló gazdáknak a legjobbat utmutatással szolgál. Összesen 19 tenyésző bérni tenyészetet ismertet és 39 képen mutatja be azok érd. képességét és szelű egyedét. A könyv négy fejezetre oszlik a következő tartalommal: I. Tanulmány a bérni szarvasmarháról. II. Történeli áttekintés. III. A tenyészetek ismertetése. IV. Visszapillantás és vezérelvek a bérni tenyésztésre terén a jövőre nézve. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Eladó szena, sarju, löhere, prima, mintegy 1500 métermáza. Herost Gyula Cseszora, u. p. M.-Cseke, Bihar m. 5443

Özv. Hertelendy Józsefné vinydornyalaki gazdaságában (u. p. Zala-Szentő, vasutállomás Keszthely) eladó 50 m. h. füzöldőrnök való erdőgáz, 250 darab tögrya és szarvának elhatmas 17 m hold nyires. Felügostást ad ifj. Nyáry Kálmán, Zala-Pöskén. 5452

Alóított gazdaság ezennel eladásra bocsátja a következő: I. RÉS. Általános növénytermelés. A növény. A talaj. Földmivélés. Trágyázás. Vetés és vetések. Apólasa. Termények felhasználása és eltarítása. II. RÉS. Különleges növénytermelés. Gabonafélék. Hüvelyes, kapás, olajos, szilaktakarmány, ipari és gyári növények. III. RÉS. Kert és szőlő. Konyhakertészet. Gyümölcskertészet. Szőlőművelés és mustkerítés. IV. RÉS. Állattenyésztés. Az állati test. Állatok takarmányozása. Egészséges és beteg állatok apólasa. Állatának tenyészési szabályok. Lótenyésztés. Szarvasmarhatenyésztés és tejkezelés. Juh- és kecsketenyésztés. Sertésenyésztés. Baromfitenyésztés. Háziállattenyésztés. V. RÉS. Gazdasági üzletvitel. Gazdaságok bevezetése. Üzleti töké. Számítás és jövedelemszámitás. Méhészet. Ára vászonkötésben 5.- K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Azonnal átveendő: parcellaalkalmas, Ka-ától 10 órányira Csees nevű cca 960 hold prima vasutállomás mellett elterülő földbirtok Gyönyörű kastélyalal és parkkal 390.000 koronáért eladó. Megkeresések Feuerstein Márkus czégnél, Miskolcra. 5279

A juhtenyésztés mult és jelen irányairól. Irta: Dr. Tattai József. Ródi János. 3-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szenát, szalmát bármily állatmásra szállítva elad Deutsch Mór Budapest, VIII., Luther-u. 1/B. 5444

Általános állattenyésztés. Irta: Formay Béla. Harmadik kiadás. Ára vászonkötésben 7 kor. Tartalomjegyzék főbb címekében: Bevezetés. I. A tenyésztés. II. Szótar. III. Jeltök. IV. Állatok osztályozása. V. Az állatok kiválasztása. VI. Tenyészési elvek, állatok, hiedelmek. VII. Tenyészési cél, a tenyészés terve és a törzskönyv. VIII. Tenyészési eljárások. IX. Tenyészési munkálatok. X. Az apólas. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Sőrárpát Hanna pedigre első üntermeles, ez évben Berlinben 1-86. Budapestben 11-ik díjjal kitüntetve vetőmagnak ajánl Emödi Vilmos, Szécsény. 5466

Vadon termő gyógynövények, valamint a gazdasági melékerek gyögyszerári értékesítésének rövid ismertetése. Irta: Páter Béla, a kolozsvári gazdasági akadémia tanára. Szerző ezen 59 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteteli a hazánkban vadon termő gyógynövényeket és hasznos utbárgálásokkal szolgál azok szedése, szárítása, csomagolása és értékesítése iránt. Bólti ára vászonkötésben 5 kor. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

Déli vassati állomástól 7 kilométernyire fekvő erdőmől eladó körülbelül 20 magyar hold tölgy-, cser- és gyertyánfaállományu erdőterületet. Megkeresések Ollár, Zala m. kérek, hol az erdőre és kitermelésre vonatkozó feltételek is megtekinthetők. Mesterházy Jenő, v. p. t. állomás Ollár. 5467

A legeltetési rendről. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1904. évi XII. t.-cz. rendelkezések alá eső területeken. Az érdeklét birtokos kööség használatára. Ajánlja a m. kir. földművelésügyi miniszter 98191-1906. 01 13105-1908. sz. rendelkezés. Irta: Ir. Pavlik Sándor. Ára 2 kor. 20 fillér, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Birtokeladás. Vas megyében, a főtovlaton lévő vasutállomástól 1/4 órányira és a városhezh is közel fekvő 500 kis h. ld. elsőrendű földbirtok, melyből kb. 376 hold szelű, a többi tás legelő, teljes felszereléssel, elegendő özi vetéssel, a községben modern, hatszobos uriallak és jókarban lévő gazdasági épületekkel együtt eladó felügostást ad a birtok eladásával megbízott Kemencsai József gazdasági hiteltalban r.-t. Czellődömök, Vas megye. 5469

MEZŐGAZDASÁGTAN!

Irta: Szilárd Gyula. A könyv tartalma és beosztása röviden a következő: I. RÉS. Általános növénytermelés. A növény. A talaj. Földmivélés. Trágyázás. Vetés és vetések. Apólasa. Termények felhasználása és eltarítása. II. RÉS. Különleges növénytermelés. Gabonafélék. Hüvelyes, kapás, olajos, szilaktakarmány, ipari és gyári növények. III. RÉS. Kert és szőlő. Konyhakertészet. Gyümölcskertészet. Szőlőművelés és mustkerítés. IV. RÉS. Állattenyésztés. Az állati test. Állatok takarmányozása. Egészséges és beteg állatok apólasa. Állatának tenyészési szabályok. Lótenyésztés. Szarvasmarhatenyésztés és tejkezelés. Juh- és kecsketenyésztés. Sertésenyésztés. Baromfitenyésztés. Háziállattenyésztés. V. RÉS. Gazdasági üzletvitel. Gazdaságok bevezetése. Üzleti töké. Számítás és jövedelemszámitás. Méhészet. Ára vászonkötésben 5.- K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6982

1909

Köztelek Zsebnaptár 4.- Borászati Zsebnaptár 3.20 Gazd. Számviteli Naptár 2.50 Erdészeti Zsebnaptár 4.- Műszaki Napter Nyultenyésztők Naptára 1.50 Vadász Naptár 3.- Kincses Kalendárium 2.- Ath. Nagy Képes Naptár 2.00

Megrendelhetők a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépelet lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

A Nép Barátja

1909-ik évre szóló, gazdasági népnaptárt és ossza ki ajándékképen cselédei között. E naptár kiadásával az OMGE. ellensúlyozni kívánja a népet megmetélyező szociálista népiratok hatását. Bólti ára 50 fillér, 12 példány 5 korona. Megrendelhető a "PATRIA" részv.-társ.-nál Budapest, IX. Üllői-ut 25.

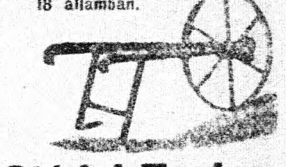
Szenát Szalmát veszek eladok.

780 Felpréseleshez modern gépés lópréseimet bocsátom eladó rendelkezésére. SCHREIER BELA takarmánynygykereskedő Budapest, VII., Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Magyarország gyomnövényei

Kiadja: Darányi Ignác. Irta: Wagner János. 262 ábrával. 3 korona 30 fillér előleges beküldése esetén bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött. Vétel

II. oszt. árpát kisebb nagyobb mennyiségben, darabias czára, keresek megvételre. Mintázott amlatokat ker. Szikessy Aladár Budapest, Viktória-gézmalom. 5482

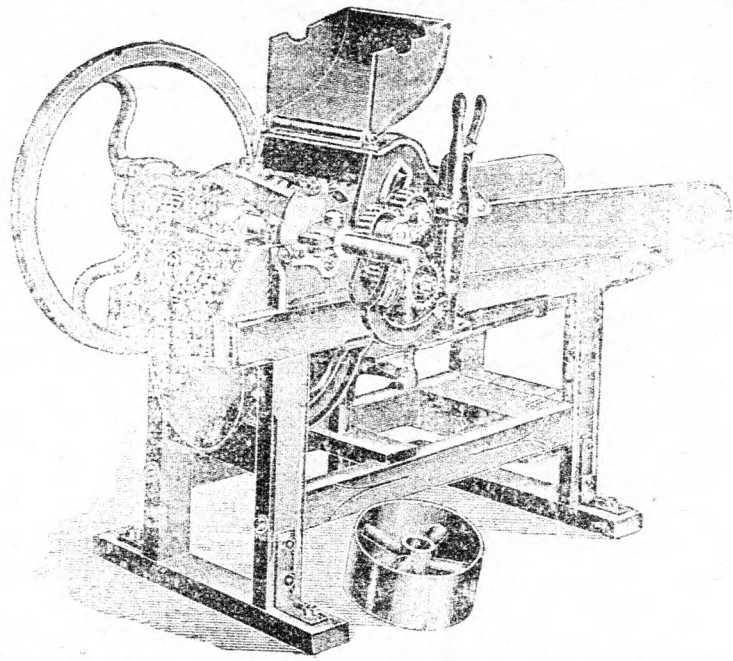
Buza-szalma

nagyobb mennyiségű, megvételre kerestetik franco Selyp állomásra. Ajánlatok: Schossberger Henrik czéghöz, Budapest, VI., Andrássy-ut 8. szám kéretnek. 1117

Bérlet

1000 holdas birtokbérletet vagy tavaszi ártételek, lehetőleg Dunántul. Közvetítőkét díjazók. Szőnyi Aladár Naposvár, Fő-utca 3. 5473

Bérletre keresek 3 vagy 5 évre Budapest, IX. ker. január 1-6-ól kezdve, 1 é. és fél vagy 2 ó a járványra kocsival jó utmentén, 3 hold; jó termő síma föld, 1 szota; konyha, kamra és fő-üzú kuttal. évente 80-100 kocsi friss lótrágyát. A trágyát csak a meleg káthasználsért. Ajánlatot kér Kornai J. kertész, Budapest, II., Törökvez 6955 sz. 5168

Amerikai rendszerű shredderek

Kukoriczaszártepőgépek

Kézi- és erőhajtású szecskavágók

Répvágók és répapazúk

Kukoriczamorzsolók és

daráló-malmok

Fárgányok és köztörművek

Takarmányfüllesztő kazánok

*a legmodernebb szerkezettel, elsőrendű kivitelben, utolérhetet-
len munkateljesítéssel, olcsó versenyáron*

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégnél

Budapest, VI,

Nagymező-utca 68.

Dezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

GÖZMIVELÉS.
 Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; épügy
 mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
 BUDAPEST-KELENFÖLD.

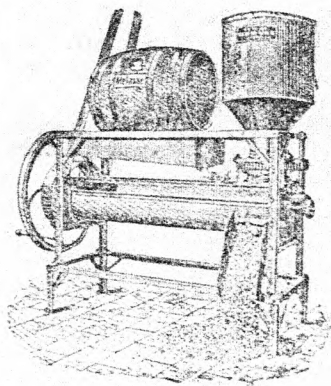

Bérszántás.

Bérlötünkön 10 éven keresztül évenként
 300 hold sik talajt ohajtunk felszán-
 tani. Tüzelőanyagot, vizet mi adunk.
 ::: Ajánlatokat kérünk. :::

NEUSCHLOSZ
N TESTVÉREK
 ::: Szatmár. :::

1067

Az egyedül megbízható erőtakaromány az, melyet a gazda maga állít elő!
 Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultúra melasz erőtakarományt készítő gépeinket

kézi- vagy hajtóerőre berendezve!
 3-4 waggon áru előállításánál a gép ára megtérül.

AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT

ELLÁTÓ R.-TÁRSASÁG iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.

Melasz, szárított répaszelet, korpafélék, „Agrikultúra” org
 trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.
 Fügőnyozim: OXYGEN. Telefon: 99-43

Téli tartásra

növendékmarhát 150 darabig, felüzetett birkát 800 darabig elfogad részért vagy pénzért megállapodás szerint vas-
 megyei bergazdaság, hol **takaromány, szalma és kitünő**
istállók bőven vannak. Megkeresések a kiadóhivatalba
 küldendők. 1112

Baromfitenyésztőknek nélkülözhetetlen kézikönyvek:

- Beiwinkler Vilmos: **Fajbaromfi-tenyésztés.** 86 művészi képpel. Megjelent az O. M. G. E. könyvkiadóvállalat kiadásában. Vászonkötésben. K 3.—
 - Hrebly Emil: **A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése.** II. bővített és javított kiadás, 50 képpel. Megjelent az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület könyvkiadóvállalat kiadásában. K 1.50
 - **Baromfitenyésztés,** mely felöleli és részletesen tárgyalja a hazai és külföldi baromfifajtákat, tenyésztési eljárásokat, az értékesítést és a baromfibetegségeket, 115 képpel. Vászonkötésben. K 5.—
 - **A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók.** II. átdolgozott és bővített kiadás, 33 képpel. K 1.—
 - **A baromfi termékek értékesítése.** Utmutatás, miként lehet a baromfitenyésztés összes termékeit piacra való helyes előkészítés által értékesebbé és a szövetkezetek alakításával a jövedelmet nagyobbá és biztossá tenni. K 2.—
 - **Pulykatenyésztés.** II. teljesen átdolgozott kiadás, 48 képpel. K 3.—
 - **Tyuktenyésztés.** II. kiadás, 90 képpel. K 3.—
 - Rodiczky J.: **Körütekintés a baromfitenyésztés összes ágain.** K 2.—
 - Kövy József: **Mesterséges keltetés.** Utmutatás a csibekeletető-gépek kezeléséhez, 18 képpel. K 1.10
 - **Okszerű baromfitenyésztés.** Füzve K 3.60 Vászonköt. K 5.—
- Mindezen könyvek megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedésében Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

VILÁGREKORD!

**A világon a legelső
 szabadalmazott**

Kétgéprendszerű forrógőzeke

**300 fokot meghaladó
 gőztulhevítéssel. :::**

Schmidt Vilmos mérnökdoktor szabad. füstös-tulhevítője.
 Gőzekékre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára.
 Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasuti mozdonyokon.

E G jegyű gép, mindegyik:
 200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
 300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

E K jegyű gép, mindegyik:
 170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
 250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötélátvitel. Ugy nedves. mint egészen száraz esztendőknben egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen,

készséggel szolgál **KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága**

Interurbán telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyozim: Kemna Budapest.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomdái. Budapest, IV. Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Részvénytársaság, pénzügyi.